

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AKILLI TELEFON
BAĞIMLILIĞI İLE İLETİŞİMCİ BİÇİMLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ

ALİ KIZILTOPRAK
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞEMSEDDİN GÜNDÜZ

KONYA-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
BİLİM DALI

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AKILLI TELEFON
BAĞIMLILIĞI İLE İLETİŞİMCİ BİÇİMLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ

ALİ KIZILTOPRAK
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞEMSEDDİN GÜNDÜZ

KONYA-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı	Ali KIZILTOPRAK	
Numarası	108305011016	
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
Tezin Adı	Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı İle İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığımı bildiririm.

Ali KIZILTOPRAK

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali KIZILTOPRAK
	Numarası	108305011016
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Şemseddin GÜNDÜZ
	Tezin Adı	Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı İle İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı İle İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki başlıklı bu çalışma 13.10.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Şemseddin GÜNDÜZ	Danışman	
Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR	Üye	
Doç. Dr. Işıl KABAKÇI YURDAKUL	Üye	

ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlanmasında, değerli fikirleriyle bana yol gösteren danışmanım Şemseddin Gündüz'e;

Çalışmamda kullanmış olduğum Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlamasını yapan ve kullanmama izin veren Kadir Demirci ve İletişimci Biçimleri Ölçeği'nin uyarlamasını yapan ve kullanılmasına izin veren Özcan Özgür Dursun hocalarıma;

Eğitimim boyunca destek verip bu günlere getiren sevgili öğretmenlerime; desteklerini esirgemeyen sevgili arkadaşım İsa Kılınç ve ailesine; fikirleriyle yardımcı olan sevgili dostum Ahmet Akkaya'ya; önerileriyle katkıda bulunan çalışma arkadaşlarıma ve akrabalarıma; beni bugünlere getiren, maddi ve manevi destekleri olan annem Mühübe Kızıltoprak, babam Salih Kızıltoprak ayrıca kardeşlerim Büşra Kızıltoprak ve Burcu Aygen'e;

Çalışma konusunda öneri ve desteğini esirgemeyen sevgi, anlayış ve sabırla bana olan güvenini her zaman yanımda hissettiğim biricik eşim Özgen'e ve gelişiyse hayatımıza neşe katan tatlı kızım Yaren Ece'ye;

Teşekkürlerimi bir borç bilirim.

ALİ KIZILTOPRAK

KONYA 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali KIZILTOPRAK
	Numarası	108305011016
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Şemseddin GÜNDÜZ
	Tezin Adı	Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki

ÖZET

Akıllı telefonların kolay taşınabilir olmaları ve bu telefonlar üzerinden internet erişiminin çok basit olması, lise öğrencilerinin çevresiyle iletişimini etkilemiştir. Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın evreni, 2015-2016 öğretim yılında Çankırı il merkezinde bulunan 14 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada, 414'ü kız, 347'si erkek olmak üzere toplam 761 öğrenciden veri toplanmıştır.

Araştırma sonucunda öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin iletişimci biçimleri ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde en çok “Kesin”, en az “İletişimci İmajı” özelliklerini taşıdıkları görülmüştür. Akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimlerinin alt boyutları olan “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Rahat”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin”, “Dramatize Eden”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” alt boyutlarında düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Akıllı telefon bağımlılığı arttıkça lise öğrencilerinin iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “Sözsüz İletişim Kuran” özelliklerinin az da olsa azaldığı saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Akıllı telefon bağımlılığı, İletişimci biçimleri, Lise öğrencileri

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ**

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali KIZILTOPRAK
	Numarası	108305011016
	Ana Bilim Dalı	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi ABD
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Şemseddin GÜNDÜZ
	Tezin Adı	The Relationship Between Smartphone Addiction and Communicator Styles of High School Students

SUMMARY

The fact that smartphones are easy to carry and the internet access through these phones is very simple has affected communication with high school students. The purpose of this research is to study the relationship between high school students' smartphone addiction and their communicative forms in terms of various variables. The universe of the research comprises students who are studying at 14 different high school located in the city center of Çankırı in 2015-2016 school year. Data were collected from a total of 761 students, 414 female and 347 male.

As a result of the research, students' smartphone addiction was found to be moderate. When the scores of students' subscales of communicative forms of scale were examined, it was seen that they had the most "Precise" and at least "Communicator Image" characteristics. Smartphone addiction and communication subtypes of subscales, "Friendly", "Impression Leaving", "Relaxed", "Contentious/Argümentative", "Attentive", "Precise", "Dramatic", "Open", "Dominant", "Communicator Image" sub-dimensions were found to have a low level of relationship. As the smartphone addiction increased, it has determinant that the "Animated/Expressive", which is the sub-dimension of the communicator styles of the high school students, reduced at least.

Key Words: Smartphone addiction, Communicator styles, High school students

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	İ
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU	İİ
ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR.....	İİİ
ÖZET	İV
SUMMARY	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ.....	İX
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.5. Kısaltmalar ve Tanımlamalar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Bağımlılık ve Akıllı Telefon Kullanımı	5
2.1.1. Bağımlılığın Tanımı	5
2.1.2. Bağımlılık Çeşitleri	5
2.1.2.1. Madde Bağımlılığı.....	5
2.1.2.2. Davranışsal Bağımlılık	6
2.1.3. İnternetin Tarihi ve İnternet Bağımlılığı	6
2.1.4. Türkiye’de Akıllı Telefon Kullanımı	8

2.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı	9
2.2.1. Akıllı Telefon Bağımlılığının Tanımı	9
2.2.2. Akıllı Telefon Bağımlılığının Etkileri.....	12
2.3. İletişim ve İletişimci Biçimleri	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	17
İLGİLİ ALANYAZIN	17
3.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İlgili Yapılan Araştırmalar	17
3.2. İletişimci Biçimleri ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	24
YÖNTEM.....	24
4.1. Araştırma Modeli.....	24
4.2. Evren ve Örneklem	24
4.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması.....	25
4.3.1. Kişisel Bilgi Formu	25
4.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği	25
4.3.3. İletişimci Biçimleri Ölçeği	26
4.4. Verilerin Analizi.....	27
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	28
BULGU VE YORUMLAR	28
5.1. Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılıkları Ve İletişimci Biçimleri Düzeylerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar.....	28
5.2. Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılıkları Ve İletişimci Biçimlerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi	30
5.3. Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılıkları ve İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgu ve Yorumlar	39
ALTINCI BÖLÜM	46

SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	46
YEDİNCİ BÖLÜM.....	50
ÖNERİLER.....	50
7.1. Araştırma Sonuçlarına İlişkin Öneriler	50
7.2. Araştırmalara Yönelik Öneriler	50
SEKİZİNCİ BÖLÜM	51
KAYNAKÇA	51
DOKUZUNCU BÖLÜM	57
EKLER	57

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Lise Öğrencilerinin Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans Analizi Bulguları	25
Tablo 2 Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Değerlendirmesi	27
Tablo 3 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine İlişkin Betimsel Analiz Bulguları	28
Tablo 4 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Betimsel Bulgular	29
Tablo 5 Lise Öğrencilerinin İletişimci Biçimleri Ölçeğine İlişkin Betimsel Bulgular	30
Tablo 6 Lise Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki Farklara Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	31
Tablo 7 Lise Öğrencilerinin Okudukları Okul Türü ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki Farklara Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	32
Tablo 8 Lise Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile İletişimci Biçimleri Arasındaki Farklara Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	33
Tablo 9 Lise Öğrencilerinin Okudukları Okul Türü ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	34
Tablo 10 Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	35
Tablo 11 Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	38
Tablo 12 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Süresi ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	40
Tablo 13 Lisede Öğrenim Gören Öğrencilerin Not Ortalaması ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	41
Tablo 14 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Süresi ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	42
Tablo 15 Lise Öğrencilerinin Not Ortalamaları ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	43
Tablo 16 Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	44

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, kısaltmalar ve tanımlamalara yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Hızla gelişen teknoloji ile bilgisayar ve mobil cihazlar, internet kullanıcı kitlesini artırmıştır. Ayrıca bu mobil cihazlar için geliştirilen uygulamalar, internet kullanıcılarının internete bağlı kalma sürelerini de etkilemiştir. Çıktığı ilk dönemlerde tamamen akademik amaçlara yönelik çalışan kullanıcılara hitap eden internetin, son zamanlardaki gelişmelerle birlikte kullanım alanının gençler üzerine yoğunlaştığı görülmektedir.

Değişen dünya düzeni ile iletişim teknolojisi araçlarına verilen önem artmıştır. Teknolojik gelişmeler iletişim alanında baş döndürücü bir hızla gelişmektedir. Bu bağlamda televizyon, bilgisayar, internet ve akıllı telefon gibi iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle bu yenilikler günlük hayatımızda giderek daha vazgeçilmez hale gelmiştir (Meral, 2017).

İnternet kavramının hayatımıza girdiği günlerden beri hem iş hayatında hem de özel yaşamda pek çok şey değiştirmiş, bilinmeyen birçok ürün, hizmet ve kavram hayatımıza girmiştir. Hayatımıza hemen hemen aynı anda giren ve kullanıcı sayısını gün geçtikçe artıran son telefon modelleri, hem telefon hem de bilgisayar sisteminin özelliklerini birleştirerek iletişim ve interneti aynı cihazda toplamıştır. Bu cihazlar akıllı telefon olarak adlandırılmaktadır (Türen, Erdem, Kalkın, 2017).

Akıllı telefonların üretilmeye başlanmasıyla birlikte sıradan ve daha eski teknolojiye sahip mobil telefonların kullanım oranları düşmekte iken akıllı telefonların kullanım oranı da günden güne yükselmektedir. Akıllı telefonların birçok farklı özelliğe ve internet erişimine sahip olması, genç nüfus tarafından kullanım oranının yüksek olmasına neden olmaktadır. İnternet erişimi ve akıllı telefonlar, iş hayatını ve sosyal hayatı kolaylaştırmaktadır. Akıllı telefon sahibi olmayanlar

telefonunu sadece iletişim amaçlı kullanırken, akıllı telefon sahipleri telefonlarını, başta internet olanaklarına erişim olmak üzere fotoğraf makinesi, müzik çalar, navigasyon cihazı olarakta kullanabilmektedir. Bunun dışında, akıllı telefonlar ile bankacılık işlemlerini gerçekleştirilebilmekte, geliştirilen uygulamalarla trafik yoğunluğunu öğrenilebilmekte, hava durumu takip edilebilmekte ve e-devlet uygulaması üzerinden birçok kurumdan kolaylıkla hizmet alınabilmektedir.

İnternet ve akıllı telefonların kullanım oranının fazla olması ve amacı dışında kullanılması beraberinde psikolojik, fizyolojik ve sosyal açıdan olumsuzlukları getirmektedir. Lise öğrencileri arasında akıllı telefon kullanımının çoğalması ve gençlerin internet aracılığıyla sosyalleşmeye çalışmaları bazı problemlere sebebiyet verebilmektedir. Bu durum bir bağımlılık haline dönüşmekte ve bireylerin iletişimlerinde ciddi bir sorun oluşturmaya başlamasıyla birlikte çeşitli akademik araştırmalara konu olmaktadır. Akıllı telefon bağımlılığıyla ilgili daha fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara yanıtlar aranmıştır.

1. Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları ve iletişimci biçimleri düzeyleri nedir?
2. Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları ve iletişimci biçimleri
 - a. Cinsiyetlerine,
 - b. Okul türlerine,
 - c. Sınıf seviyelerine,
 - d. Akıllı telefon kullanım sürelerine,
 - e. Not ortalamalarına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları ve iletişimci biçimleri arasında ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde akıllı telefonlar, hayatın en büyük parçalarından biri haline gelmiştir. İş, arkadaşlık ilişkileri, eğitim gibi hemen her konu, akıllı telefonlar aracılığıyla planlanmakta ve gün içinde karşılaşılan birçok sorun, akıllı telefonlar ile çözülmektedir. TÜİK (2017) verilerine göre 16-24 yaş arası gençlerin internet kullanımının % 87.2 olduğu görülmektedir. TÜİK (2013) verilerine göre akıllı telefon kullanımı 11-15 yaş arası çocuklarda % 37.9 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin akıllı telefon kullanım durumlarının rehber öğretmenlerce bilinmesi, onlarla yaşanabilecek sorunlara daha önceden önlemler alınmasını sağlayabilecektir. Akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle üniversite öğrencileri ve yetişkinler üzerinde yapılmıştır. Lise öğrencileri üzerinde daha fazla çalışma yapılmaya ihtiyaç vardır.

Lise öğrencilerinin iletişimci biçimlerinin belirlenmesi, onlarla etkileşim içinde bulunmak isteyen öğretmenlerin iletişim kurmalarını kolaylaştıracaktır. Akıllı telefon bağımlılıkları ile iletişimci biçimlerinin belirlenmesi ve onların sahip oldukları demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemenin diğer araştırmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarının iletişimci biçimleri ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin iletişimci biçimleri ile ilişkili değişkenlerin bilinmesi onlara uygun eğitim programları hazırlanmasına katkı sağlayabilir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- 2015-2016 öğretim yılı,
- Çankırı ili merkez ilçesinde bulunan 14 orta öğretim kurumunda öğrenim gören 5057 öğrenci arasından gönüllü olarak çalışmaya katılan 414'ü kız ve 347'si erkek toplam 761 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Kısaltmalar ve Tanımlamalar

WWW: World Wide Web

TDK : Türk Dili Kurumu

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

DSM : The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı)

Bağımlılık: “Bir nesne, kişi veya varlığa karşı, fiziki veya psikolojik olarak verdiği zarara rağmen duyulan durdurulamayan istek” (Arısoy, 2009).

Akıllı Telefon: Mobil telefonun sağladığı iletişime ek olarak internet ile kişiselleştirilmeye uygun bilgisayar özelliklerinin bir arada bulunduğu donanımlı iletişim cihazıdır (Bulduklu ve Özer, 2016).

Akıllı Telefon Bağımlılığı: Erişilmediği durumlarda rahatsızlık veren, günlük etkinliklerden alınan zevki azaltan aşırı telefon kullanımı durumudur. Alanyazında “Akıllı Telefon Bağımlılığı”, “Problemlili Mobil Telefon Kullanımı”, “Mobil Telefonun Aşırı Kullanımı” şeklinde yer edinmektedir (Şata, Çelik, Ertürk ve Taş, 2016).

İletişim: Duygu, düşünce, tutum, tavır, davranış, haber ve mesajların bir kişi, kurum veya grup vasıtasıyla bir diğer kişi, kurum veya gruba karşılıklı şekilde iletilmesi (Gönenç, 2012).

İletişimci Biçimleri: Norton (1983), bir kişinin sözel ve sözel olmayan mesajlarının alıcı tarafından nasıl alındığını, çevrildiğini, filtrelendiğini veya alıcı tarafından nasıl anlaşıldığını belirlemenin bir yolu olarak tanımlanır (Dursun, 2011).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde bağımlılık ve akıllı telefon kullanımı, akıllı telefon bağımlılığı, iletişim ve iletişimci biçimleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Bağımlılık ve Akıllı Telefon Kullanımı

Bu başlık altında bağımlılık, bağımlılık çeşitleri, internetin tarihi, internet bağımlılığı ve Türkiye’de akıllı telefonun kullanımı hakkında bilgiler verilmiştir.

2.1.1. Bağımlılığın Tanımı

Bağımlılık çeşitli kurum ve kuruluşlarca farklı tanımlamalar yapılmıştır. TDK’ya göre bağımlılık “*Bağlı olma durumu; başka bir şeyin istemine, gücüne veya yardımına bağlı olan*” anlamına gelmektedir (TDK, 2017). Ayrıca “*bir maddenin organik bir hastalığın belirtilerini ortadan kaldırma amacını gütmeyen, tekrarlanan dozlarla ve artan miktarlarda alınması sonucu ortaya çıkan önüne geçilmez bir arzu ve istektir, kesilmesi halinde bir takım ruhsal ve bedensel rahatsızlıklar ortaya çıkar*” olarak da tanımlanmaktadır (Kurtaran, 2008).

Bağımlılık, sonuçlarının kötü olacağı bilinmesine rağmen, bağımlı olunan maddeden kopamama durumudur. Alanyazın incelendiğinde bağımlılık, iki temel düzeyde ele alınmıştır. Sigara, alkol, çay, kahve, ilaç vb. maddelere olan bağımlılıklara madde bağımlılığı, fiziksel, psikolojik ve sosyal yapı ile olanlar ise davranışsal bağımlılık denilmektedir (Karaman ve Kurtoğlu, 2009).

2.1.2. Bağımlılık Çeşitleri

Bağımlılık, alanyazında madde bağımlılığı ve davranışsal bağımlılık olarak ele alınmaktadır.

2.1.2.1. Madde Bağımlılığı

Uzbay ve Yüksel (2003)’e göre madde bağımlılığı, ilaç özelliğindeki maddelerin beyni etkilemesinden dolayı oluşan, maddenin zevk vermesinden hoşnut olmak ve alınmaması durumundaki huzursuzluktan kaçmak için, sürekli veya belirli

aralıklarla madde alma isteği ve davranış bozuklukları ortaya çıkaran bir beyin rahatsızlığıdır. Madde bağımlıları, bağımlı oldukları maddeyi vücutlarına alarak beyinlerini ödüllendirmekte ve kendilerini iyi ve güçlü hissetmektedirler. Bu durum, maddeye karşı konulamaz bir arzu uyandırmaktadır. Vücut, madde alımına alışmaya başladıktan sonra alımın durdurulması, yoksunluk durumunda bazı problemlere neden olmaktadır (Uzbyay, 2009). Madde bağımlılığı, bireyin sadece kendisini değil, ailesi, çevresi ve toplumu da kötü yönde etkilemektedir.

2.1.2.2. Davranışsal Bağımlılık

Davranışsal bağımlılık, bir madde için bağımlı olmadan arayış içerisinde olma tutumunun patolojik kullanım niteliklerinde görülen bulgularla alakalı olduğu bir bağımlılık türüdür (Sevindik, 2011).

Modern çağda teknolojinin günlük yaşamlarda büyük rol oynaması ile bilgisayar bağımlılığı, televizyon bağımlılığı ve internet bağımlılığı gibi yeni davranışsal bağımlılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu tür bağımlılıklar fizyolojik madde bağımlılığı kadar ciddi sonuçlara yol açmasa dahi teknoloji bağımlılığının olası sonuçları göz önüne alınmalıdır.

2.1.3. İnternetin Tarihi ve İnternet Bağımlılığı

İnternet ve web, sıklıkla birlikte kullanılsa da birbirlerinden farklı anlamları bulunan kavramlardır. İnternet, bilgisayar sistemlerini birbirine bağlayan elektronik bir iletişim ağıdır. İngilizceden gelen internet kelimesi uluslararası anlamına gelen (inter)national ve ağ anlamına gelen (net)work kelimelerinin birleşimden oluşmaktadır. TDK da interneti “genel ağ” olarak ifade etmektedir (TDK, 2017). Bütün tanımlar dikkate alındığında internet, dünya üzerindeki milyonlarca bilgisayarın ve mobil cihazların bağlanması ile bilgi paylaşımı sağlayan “ağlar arası ağ” olarak ifade edilebilir (Doruk, 2007). İlk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde 1960 senesinde bir askeri projede kullanılmak üzere ARPANET adıyla ortaya çıkan internet, zamanla teknolojinin gelişmesi sonucunda 1989 senesinde Tim Berners-Lee, World Wide Web (WWW) modern internet teknolojisini keşfetmiştir. Bu teknoloji aynı zamanda WEB olarak da bilinmektedir (Vardarlıer, 2014).

İnternetin kullanım alanının genişlemesiyle birlikte amaçları da farklılaşmaktadır. TÜİK (2017)'in yaptığı araştırmada kullanıcılar interneti,

- E-Posta gönderme / alma % 46.8,
- İnternet üzerinden telefonla görüşme/ video görüşmesi (webcam ile) % 61.5,
- Sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma % 83.7,
- Kendi oluşturduğunuz metin, görüntü, fotoğraf, video, müzik vb. içerikleri herhangi bir web sitesine paylaşmak üzere yükleme % 61
- Online haber, gazete ya da dergi okuma % 68.2,
- Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme, vb.) % 69.6,
- Mal ve hizmetler hakkında bilgi arama % 65.9,
- Web siteleri aracılığıyla (Blog, facebook, twitter vb.) toplumsal veya siyasal konular ile ilgili görüşleri paylaşma % 17.5,
- Toplumsal veya siyasal bir konuda online bir oylamaya katılma %7.3
- İş arama ya da iş başvurusu yapma % 9.6,
- Profesyonel bir gruba katılma (LinkedIn, Xing vb. siteler) % 3.3,
- Seyahat veya seyahat ile ilgili konaklama için online hizmetleri kullanma % 14.8,
- Mal veya hizmet satışı % 17.8,
- İnternet bankacılığı % 35.4,

amaçlarıyla kullanılmaktadır. Bu amaçların gelişmesi, internete erişimin kolay, hızlı ve ekonomik olmasından kaynaklanmaktadır.

Yaşamın birçok konusunu kolaylaştıran internetin olası zararları da mevcuttur. İnternetin dikkatsiz ve bilinçsiz kullanılması sonucunda “internet bağımlılığı” adı verilen bir bağımlılık ortaya çıkmıştır. Bu konuda ilk kez psikiyatrist Dr. Goldberg, 1995 senesinde DSM-IV'ün kompleks halini göstermek amacıyla bazı bağımlılık kriterlerini internet bağımlılığıymış gibi göstererek meslektaşlarına e-posta ile iletmiş, kendisine yapılan dönüşler sonucunda birçok kişinin internet

bağımlılığı belirtileri gösterdiğini ve yardım beklediğini tespit etmiştir (Kır ve Sulak, 2014).

Young (1999)'a göre internet bağımlılığı, çevrimiçi olma ile ilgili zorlayıcı bir dürtüdür ve bu dürtünün kontrolünde sorunlar yaşanması sonucu ortaya çıkmaktadır. Günüş (2009)'e göre ise internet bağımlılığı madde bağımlılığından farklılaşan bir davranışsal bağımlılık türüdür.

2.1.4. Türkiye’de Akıllı Telefon Kullanımı

Deloitte (2017) mobil cihaz kullanıcıları ile ilgili yaptığı araştırmada, Türkiye’deki kullanıcıların büyük çoğunluğunun sabah uyandığında hiç bir şey yapmadan telefonuna bakma oranının % 28, Avrupa’da ise bu oranın % 15 olduğunu belirtmiştir. Türkiye’de gece yatarken telefonlarını kontrol etme oranı % 23 iken, Avrupa’da bu değer % 13’tür. Bu değerlerden de anlaşılacağı gibi akıllı telefon bağımlılığında Türkiye’nin Avrupa’nın önünde olduğu görülmektedir.

Teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte akıllı telefonlar ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalar sıklığa başlamıştır. Ünal ve Arslan (2013), Eğitim fakültesi öğrencilerinin cep telefonu kullanım alışkanlıkları ve amaçlarının incelenmesi adlı araştırmalarında, günde 1-3 saat arası yoğun olarak cep telefonu kullandıklarını, cep telefonlarından internete “sık sık” ve “her zaman” girme oranının % 51.3 olduğunu tespit etmişlerdir. İnternete cep telefonları aracılığıyla erişim durumunun gençler arasında yaygınlaşmaya başladığı, bundan dolayı üniversite öğrencilerinin birçoğunun ailesinden ayrı bir şehirde yaşaması ile bu yoğunluğun bulunduğunu düşünen araştırmacılar, zaman yönetimi konusunda öğrencilere eğitimler verilmesini de önermişlerdir.

TÜİK (2016)'in verilerine göre, Türkiye’de saniyede yaklaşık 8 arama yapıldığı, 3 SMS gönderildiği görülmektedir. İnternet imkânına sahip hanelerin oranı % 73.1’dir. Hanelerin % 39.5’i sabit genişbant bağlantı (ADSL, kablolu internet, fiber vb.) ile bağlanırken, % 65.2’si mobil genişbant bağlantı ile internete erişim sağlamıştır.

“We Are Social”ın dijital dünya araştırmasından çıkan sonuçlara göre, Türkiye’deki aktif abone sayısı Ocak 2017’den 2018’e kadar internet kullanımında % 5, sosyal medya kullanımı % 6, mobil operatör aboneliği % 5, akıllı telefonlardan sosyal medya kullanımı ise % 5 artış göstermiştir. Yine bu araştırmanın sonucunda (We Are Social, 2018):

- Türkiye’de akıllı telefonların kullanımı % 77’dir.
- Akıllı telefondan internet kullanan 59.05 milyon aktif abone mevcuttur.
- Akıllı telefondan internet kullanımı günlük ortalama 3 saat 24 dakikadır.
- Akıllı telefonlardan web sitelerine erişim bir önceki seneye göre % 1 artış göstererek % 62’ya çıkmıştır.
- En sık kullanılan sosyal ağlar % 55 ile Youtube, % 53 ile Facebook, %46 ile Instagram ve % 36 ile Twitter’dir.
- En sık kullanılan sohbet ağları % 50 ile Whatsapp,% 37 ile Facebook Messenger, % 25 ile Skype ve % 21 ile Snapchat’tir.

İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi’nin “Teknoloji Kullanımı ve Bağımlılığı Açısından Türkiye Gençliğinin Fotoğrafı” isimli araştırmasının sonucuna göre, akademik başarı seviyesinin akıllı telefon bağımlılık seviyesi ve kullanım oranından kötü etkilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca sağlıklı aile ilişkileri ve odaklanmanın da akıllı telefon bağımlılığı tarafından olumsuz etkilendiği gözlemlenmiştir (İHH, 2015).

2.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı

Bu kısımda akıllı telefon bağımlılığının tanımı, etkileri ve Türkiye’deki kullanımı hakkındaki bilgilere yer verilmiştir.

2.2.1. Akıllı Telefon Bağımlılığının Tanımı

Ersöz (2010)’ün Crowley ve Heyer (2007)’den aktardığına göre Alexander Graham Bell, 1876’da, telgrafi geliştirmeye çalışırken telefonun icadını

gerçekleştirip arkadaşları ile birlikte telgraf hatlarını kiralarak uzun mesafelerle görüşmeler yapmıştır. Cep telefonunun icadı ise; Bell laboratuvarlarında 1946 yılında mobil iletişimin temel taşı olan hücresel ağ sisteminin patentiyle gerçekleşmiştir (Ege, 2013). İlk mobil telefon ise 1973 senesinde Martin Cooper tarafından yapılmıştır. İlk olarak büyük ve ağır olan cep telefonları, zaman geçtikçe birçok büyük marka tarafından farklı şekillerde satışa sunulmuştur (Yücelten, 2016).

Teknolojinin gelişimiyle her gün yeni cep telefonu modelleri ortaya çıkmaktadır. Cep telefonlarında; sesli ve yazılı görüşlerin yanı sıra, video görüşmesi, video mesajı, müzik çalar, video oyunları, internet, veri aktarımı ve hatta ofis uygulamaları gibi, diğer tüm bilgisayar işlevlerine ulaşılabilir (BTK, 2012). Zaman geçtikçe pazarda rekabetin büyümesiyle cep telefonlarına farklı özellikler yüklenmeye başlanmış, kullanıcıların eğlenebilmesi için oyunlar, fotoğraf çekilebilmesi için ise kamera gibi, yeni uygulama ve aygıtlar yüklenmiş, markalar yeni ürünler yarattıkça rakipleri öne geçebilmek için sürekli çalışmış ve her geçen sene yeni teknolojiler görülmeye başlanmıştır (Yücelten, 2016).

Akıllı telefonlar, kişisel bilgisayarın birçok özelliğine sahip bir cep telefonudur. Çoğu akıllı telefon, bir fotoğraf makinesi olmanın yanı sıra e-postayla ve kişisel ajanda özellikleriyle doludur. Sıradan telefonlardan farkı, veri işleme yeteneklerine ve gelişmiş bağlantı özelliklerine sahip olmalarıdır (Eru, 2013). Telefon hatları üzerinden bağlanılan internet haricinde kablosuz ağ özelliğinin de akıllı telefonlarda bulunmasıyla, kullanıcıların internete erişimi oldukça kolaylaşmış, bu sayede akıllı telefonlar sürekli yeni modellerle gelişmeye ve dokunmatik ekran gibi özelliklerle yenilenmeye devam etmektedir (Yücelten, 2016).

Akıllı telefon kullanıcıları, banka işlemleri, market alışverişleri, film izleme, gazete okuma gibi birçok işlemi internet üzerinden kolayca gerçekleştirebilmekte, bilgisayarın yapabileceği işlemleri bilgisayar kullanmadan kısa sürede yapabilmelerinden dolayı bu cihazlara ilgi göstermektedirler (Kwon v.d, 2013). İnternet kullanımını daha da yaymak ve insanların günlük hayatının bir parçası haline getirebilmek için birçok büyük bütçeli reklamlar yapılmakta ve telefon firmaları da uygun bütçeli modellerle akıllı telefonlar üretmektedir.

Sosyal medyayı bir kere kullanan akıllı telefon kullanıcılarının büyük çoğunluğu, gün içerisinde sosyal medyayı takip etme dürtüsü hissetmektedir. Sosyal medya aracılığıyla yapılan fotoğraf paylaşma, başka insanları takip etme, özel hayatı paylaşma, yeni kişilerle tanışma ve iletişim kurma gibi özellikler, insanları bağımlı hale getirebilmektedir (Yücelten, 2016). Tektaş (2014)'a göre, önemli iletişim araçlarından biri olan internette sosyal medya uygulamaları oldukça popülerdir. İnternet kullanımının önemli bir bölümünü, sosyal medya kullanıcılarının sağlayacağı ve bu uygulamaların, artık sadece iletişim için değil, aynı zamanda oyun, bilgi ve araştırmalarda da kullanılarak, bireyin her ihtiyacını karşılayacağı beklenmektedir.

Günümüzde akıllı telefonlar sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle gençler internet ile birlikte akıllı telefonlarda çeşitli uygulamalar kullanarak yoğun bir etkileşim içindedirler. Çeşitli markaların farklı fiyat aralığında akıllı cep telefonları üretmesiyle gençler içerisinde erişilebilirlik daha da artmıştır. Çevrimiçi uygulamalar, harita ve kamera kullanımı, dosya paylaşımları, oyunlar ve e-posta gönderip alma imkânları sayesinde akıllı telefonlar ilgiyi sıradan mobil cihazların üzerinden çekmiştir. Bu kolaylıklardan dolayı akıllı telefonlar birçok insan için vazgeçilmez hale gelmiştir. Gençlerin akıllı telefonlara yönelmesiyle sıradan mobil cihazların üretimi azalmıştır.

Akıllı telefon kullanımını arttıran en önemli konu, internetin yaygınlığı ve bu cihazların internete kolay erişim sağlamasıdır. Demirci, Orhan, Demirdaş, Akpınar ve Sert (2014), akıllı telefon bağımlılığı ve internetin aşırı kullanımı gibi durumlarda kişinin günlük yaşamının etkilendiğini savunmaktadır. Genel olarak internet ve akıllı telefon bağımlılığı birbirine benzer özellikler gösterse de, akıllı telefon kullanımının bilgisayar ile internet kullanımından daha yaygın olduğunu göstermektedir. Akıllı telefonların bilgisayarların yapabildiği birçok şeyi yaptığını fark eden kişiler, bu sebeple bilgisayarla daha az ilgilenmeye başlamışlardır.

Akıllı telefon kullanıcıları, sadece gençlerden değil, çocuklar, yaşlılar, iş insanları ve ev hanımları dâhil oldukça geniş bir kitleden oluşmaktadır. Bu kitlelerin dağılımını akıllı telefon satışları üzerine yayımlanan istatistikler de göstermektedir.

Ada ve Tatlı (2013) konu ile ilgili yaptığı çalışmada, akıllı telefon satışının 2012 yılında 660 milyon olduğunu ve 2015 yılında bu rakamın bir milyara ulaşacağını tahmin ettiğini belirtmektedir. Ada ve Tatlı (2013)'nin tahmini, 2015'te, 1.43 milyar adet akıllı telefonun satışı ile birlikte doğru çıkmıştır (Karakullukcu, 2016). Kullanıcı sayısının bu denli çok olması, akıllı telefon kullanımının artışı da ilgi çeken ve hakkında ölçekler oluşturulan, araştırmalar yapılan bir konu haline getirmektedir. Demirci ve arkadaşları (2014)'in Türkçe'ye uyarladığı ölçek ile akıllı telefon kullanımının kişiler üzerinde bir bağımlılık oluşturup oluşturmadığı incelenmektedir.

Modern çağda birçok kişinin bağımlılık geliştirdiği akıllı telefonların kullanım amaçları ile ilgili daha çok araştırma yapılmalıdır. Çünkü insanların bu cihazları ne kadar süre kullandığının yanı sıra ne amaçla kullandığı da önem taşımaktadır (Yücelten, 2016).

2.2.2. Akıllı Telefon Bağımlılığının Etkileri

Akıllı telefon kullanımının artması, internetin bilgisayarlardan çok, akıllı telefonlarda kullanılmasına neden olmuştur. Dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de internetin akıllı telefonlar üzerinden erişimi sürekli artmaktadır. Deloitte (2017)'in Türkiye de dâhil olmak üzere 33 ülkeden toplam 53 bin 150 kişinin katıldığı Global Mobil Kullanıcı Araştırmasında, Türkiye'deki kullanıcıların % 60'ı telefonlarını gereğinden fazla kullandığını ve % 50'si telefon kullanımını azaltmaya çalıştığını beyan etmiştir. Bu çalışmaya göre, Türkiye'deki kullanıcılar günde 78 defa ile Avrupa ortalamasının (48) 1.5 katını aşmakta, her 13 dakikada bir telefonuna bakmaktadır. Kullanıcıların akıllı telefonlardan elde ettikleri fayda arttıkça, kullanma sıklığı ve o cihazı yenileme isteği de artmaktadır.

Alikaşifoğlu (2012), akıllı telefon bağımlılığının dikkat bozukluğu, depresyon, anksiyete, hiperaktivite ve sosyal fobi gibi, birtakım psikolojik rahatsızlıklar yarattığını ifade etmektedir. Akıllı telefona olan bağımlılıkları nedeni ile dış dünya ile bağını koparmakta kendi içlerine kapanan bireyler asosyalleşmekte, sosyal hayata duyulan ilgi azalmakta ve yüz yüze iletişimden kaçınılmakta,

Whatsapp ve diğer sosyal medya araçları ile akıllı telefonlar vasıtasıyla iletişim kuran kişiler, aslında birbirlerinden uzaklaşmaktadırlar.

Akıllı telefon bağımlılığı psikolojik sıkıntıların dışında fiziksel sorunlara da sebep olabilmektedir. Bu sorunlar aşağıda sıralanmıştır (Aslan ve Aylaz, 2014):

El Bileği Sendromu: Çoğunlukla bilgisayar bağımlılarında görülen bu sendrom, ellerin uyuşması, başparmak ve küçük parmakların yapısının bozulması, bilekte ağrı ve güçsüzleşme gibi belirtiler göstermektedir.

Boyun Kaslarında Tutulma: Akıllı telefon kullanırken devamlı olarak aşağı yöne bakmak, boyun kaslarında tutulma, sertleşme, kasılma ve uyuşma gibi sorunlara yol açabilmektedir.

Uyku Saatlerinde Azalma: Akıllı telefonların devamlı kullanılması kişinin geç saatlere kadar uyanık kalmasına ve böylece uykusuzluğa neden olabilmektedir. Bunun yanında gün içinde ekrandan çıkan ışığa devamlı olarak maruz kalmak da uyku kalitesini düşürmektedir.

Gözlerde Yorgunluk: Akıllı telefonların aşırı kullanılması durumunda sürekli ekrana bakmak gerektiği için gözlerde yorgunluk, kızarıklık, yanma ve sulanma gibi belirtiler görülebilmektedir.

2.3. İletişim ve İletişimci Biçimleri

Dilimize Fransızcadan söylenişiyse iletişim (communication) sözcüğü ile aynı anlamı karşılamak için haberleşme kavramı olarak giren, günümüzde ise haberleşmeyi de içine alan geniş kapsamlı bir ileti alışverişi anlayışını yansıtan bir sözcüktür (Zıllıoğlu, 2014). İletişim, insanlık kadar eski bir kavramdır ve insanlığın gelişimiyle birlikte önemi de artmıştır. İletişim, *“duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, iletişim, komünikasyon”* biçiminde Türkçe Sözlük’te yer almaktadır (Sözlük, 2005). Demirtaş (2010)’a göre ise iletişim; yazılı, sözlü ya da sözsüz olarak insanların davranışlarını

etkilemek ya da herhangi bir sonuca ulaşmak için duygu, düşünce, tutum ve davranışları iletme sürecidir.

Ersöz (2010)'ün Crowley ve Heyer (2007) den aktardığına göre insanoğlu var olduğundan beri çevresiyle sürekli bir iletişim içindedir. Ortak alan yaratma uğraşları, bilgi paylaşma istekleri hep devam etmiştir. İnsanlar, kendilerini başkalarına anlatabilmek için sesler çıkarmış, vücut hareketleri geliştirmiş ve mağaralarındaki duvarlara şekiller ve resimler çizmişlerdir. Farklı yerlerde farklı diller oluşmuştur. İletişim, insanın bulunduğu her alanda olduğu ve bireyin yaşamı boyunca temel eğitimle birlikte uzun zamanlar aktif rol aldığı süreçtir (Dursun ve Aydın, 2011).

Psikososyal gelişim sürecinde (güven, özerklik, girişimcilik, çalışkanlık ve kimlik) bireyler, özellikle lise çağındaki öğrenciler, kendini ifade etme, değerli hissetme ihtiyacını karşılamaya yönelik iletişim biçimleri geliştirmektedir. İletişimci biçimlerini kavramsallaştıran Norton'dur. Norton sayesinde alanyazında anlam kazanmış, yorumlanmış ve etkileşim yolları meydana çıkarılmıştır. Norton (1983)'a göre iletişim biçimi, birbirine bağlı ve iki perspektiften oluşan karışık bir durumdur. İletişim biçimi, içeriğin şekil almasını sağlayan önemli bir fonksiyondur

Norton (1983), araştırmalarında iletişimci biçimi boyutlarının bazı ilgili boyutlar içerdiği sonucuna varmıştır. İletişimci biçimlerinin alt boyutlarını Dursun ve Aydın (2011) aşağıdaki gibi aktarmaktadır. Bunlar;

Arkadaş canlısı (Friendly) iletişimci biçimi; düşmanlık duygusu olmadan, yakın ve içten arkadaşlık kavramının en ileri seviyesidir. Arkadaş canlısı iletişimci biçimine sahip kişiler; diğer kişileri onaylar ve olumlu etkileyicileri fark ederler. Bu biçimde duygusallık ve sosyallik önemlidir.

Etki Bırakan (Impression Leaving) biçimi benimseyen kişiler, açık yürekli olduklarından dolayı bireysel olarak hatırlarda kalmaktadırlar. Bu biçimde davranışların içeriği tam olarak açık olmamaktadır.

Rahat (Relaxed) biçimi benimseyen kişiler; iletişim yapısında telaşlı olmamaktadırlar. Bu kişiler her zaman; sakin, soğukkanlı, rahatlık içeren, güvenli tavırlar sergilemektedirler.

Tartışmacı (Contentious/Argumentative) biçime bakıldığında ise, mücadele ve tartışma özellikleri dikkat çekmektedir. Dominant biçim ile ilişkilendirilen bu iletişimci biçimini benimseyen kişiler, kavramların tartışmaya açık olmaksızın açıklanabilen bir yapıda olması gerektiğini düşünmektedir. Bu kişilerin, içerik kontrolüne önem verdiği bilinmektedir.

İlgili (Attentive) biçimin temelinde empati ve dinleme becerileri yatmaktadır. Baskın ve dramatik biçimle hiçbir benzerlik göstermemeleri gerekmektedir.

Kesin (Precise) iletişimci biçimi, kavramları net olarak açıklayan bireylerin özelliğidir. Kesin iletişimci biçiminde olanlar içeriğe/konuya hâkimdirler. Genellikle iletişim ortamlarında iddiaların belgelenmesi konusuna oldukça duyarlıdırlar.

Sözsüz İletişim Kuran (Animated/Expressive) iletişimci biçimi ile surat ifadeleri, göz teması ve jestler gibi vücut hareketleri karşı tarafı etkileyen kişilerdir.

Dramatize Eden (Dramatic) biçimde hikâyeler, mecazlar, fanteziler ve abartmalar ile mesajın içeriği daha görülebilir hale gelmektedir. Öğretim çerçevesinde bakıldığında dramatik biçimin, diğerlerinden daha eğlenceli olduğu görülmektedir. Dramatik biçimle iletişim kuran kişi mesajı önemser. Norton, bu kişilerin sürekli, doğru duyguları açığa vurduğunu söyleyerek heyecandırıcı iletişimci ile benzetmiştir. Dramatik biçimin, öğrenciler arasında olan iletişim boyutu ile ilişkili olabildiği görülmektedir.

Açık (Open) iletişimci biçimi, heyecan uyandırıcı yapı ile ilişki içindedir. Bu biçime sahip kişilerin sosyal çekicilikleri olduğunu ve çevresi tarafından güvenilir olarak algılandıklarını düşünmektedir.

Baskın (Dominant) iletişimci biçimi ile kendine güvenen-iddialı iletişim biçimi benzerlik göstermektedir. Baskın iletişim kuran kişiler; daha güvenli, ikna

edici, rekabetçi, etkileyici, kendinden emin, kendine güvenen, kendini beğenmiş, sistemli, kibirli, sağduyulu olmaktadır.

İletişimci İmajında (Communicator Image), kişi iletişimci etkinliğinde kendisini algılar. Norton'a göre iletişimci şekilleri birbiriyle ilişkili olabilir ve kişiler, iletişimci biçimlerine çok yüzlü, özel yapılar sergileyebilmektedirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLGİLİ ALANYAZIN

Bu bölümde ilgili alanyazın da akıllı telefon bağımlılığı ve iletişimci biçimleri ile ilgili yapılan çalışmalar olarak iki başlık altında gruplandırılmıştır.

3.1. Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Alanyazına bakıldığında akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili Türkiye ve yurt dışında çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Alanyazında “akıllı telefon bağımlılığı”, “problemlili mobil telefon kullanımı”, “mobil telefonun aşırı kullanımı” vb. şeklinde yer edinmektedir.

Özaşçılar (2009)'ın yaptığı araştırmada, İstanbul'da ikamet eden 18-25 yaş grubunda bulunan üniversite öğrencilerinin cep telefonu kullanımlarının gündelik yaşamlarındaki konumunu ve kullanıcıların kişisel güvenlik maksadıyla cep telefonu kullanım vaziyetlerini tespit etmeyi hedeflemiştir. Araştırmaya göre, cep telefonu kullanım sebeplerinin başında iletişim ve acil vaziyetlerde gereksinim duyulma hususunun yer aldığı görülmüştür. Cep telefonunun kamuya açık platformlarda kullanımından kadınların erkeklere kıyasla daha çok rahatsızlık hissettiği gözlenmiştir. Öte yandan kamuya açık alanlar içerisinde konuşmanın gizli olmasını sağlamak maksadı ile daha çok SMS kullanımının tercih edildiği görülmüştür. Kadınlar tarafından cep telefonu kullanımının güvenlik maksadı ile gerçekleştirildiği ifade edilirken, erkekler ise cep telefonunu teknolojik bir vasıta olarak nitelendirmektedirler.

Tekin (2012) yaptığı araştırma kapsamında, Cep Telefonu Problemlili Kullanımı Ölçeği (PU)'nin Türk toplumu için geçerliğini ve uygulanabilirliğini incelemeyi amaçlamıştır. İlk adımda 387 öğrenciye ölçek uygulanmış ve ardından yeniden 118 öğrenciye ölçek uygulaması yapılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen neticelere çerçevesinde çalışmaya dahil olan öğrencilerin % 98.9'luk kısmının bir cep telefonuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca gündelik cep telefonu kullanım müddeti irdelendiğinde ise, öğrencilerin % 42.6'lık kısmının günlük 1 ya da 2 saat süresince cep telefonu kullandıklarını, % 3.9'luk kısmının ise cep telefonunu

gündelik olarak 5 saat ve daha fazla süre kullandıkları saptanmıştır. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin % 91.6'lık kısmının cep telefonlarını iletişim kurma ya da haberleşme amacı ile kullandıklarını, % 68.7'lik kısmının ise mesajlaşmak, % 23.9'luk kısmının ise oyun oynamak, % 39.2'lik kısmı internete girmek ve % 14.2'lik kısmının ise başka amaçlar için cep telefonu kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Baykut (2014) Süleyman Demirel Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, sosyal medyaya yönelik olan alakanın akıllı telefon tüketimine tesir etme seviyelerinin istatistiksel olarak anlamlı bir bağının var olduğu neticesine varılmıştır.

Lee, Chang, Lin ve Cheng (2014) tarafından yapılan araştırmada, yaşları 17 ile 67 arasında farklılaşan toplam 325 katılımcı ile yürüttükleri çalışma kapsamında, ruhsal nitelikler ve akıllı telefonun takıntılı kullanımı arasında var olan bağı meydana çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırma neticesinde elde edilen bulgular çerçevesinde; sorunlu akıllı telefon kullanımı ile kontrol merkezi, sosyal etkileşim endişesi, maddecilik, telefonunun ekranına dokunma gereksinimi gibi ruhsal niteliklerle arasında bir bağ bulunmuştur. Öte yandan kadın katılımcıların erkek katılımcılara kıyasla daha çok sorunlu akıllı telefon kullandıkları, kadınların Facebook gibi çeşitli sosyal medya sitelerini, erkeklerin ise LinkedIn gibi çeşitli uzman siteleri çok daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir.

Lepp, Barkley ve Karpinski (2014) sorunlu akıllı telefon kullanımı ile bilimsel başarı, anksiyete, hayat tatmini arasında bulunan bağı incelemişlerdir. Araştırma neticelerine göre sorunlu akıllı telefon kullanımı arttıkça bilimsel başarının azaldığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde akıllı telefon kullanımı bilimsel başarı, ruh sağlığı ve bireysel mutluluk üzerinde de negatif yönde tesir etmektedir.

Demirci ve arkadaşları (2014), Kwon ve arkadaşları (2013) tarafından geliştirilen Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçede geçerlilik ve güvenilirliğini incelemiştir. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi bölümünde

okuyan ve akıllı telefonu bulunan 301 öğrenci ile gerçekleştirilen çalışmada Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği, İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Problemlı Cep Telefonu Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda kullanıcıların, akıllı telefonları internet, oyun ve sosyalleşmek için kullandıkları tespit edilmiştir.

Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral (2015) tarafından yapılan araştırma kapsamında, teknolojik aygıtlar ile bu aygıtların kullanım alışkanlıklarının öğrencilerin okul başarısı üzerinde yarattığı olası tesirleri irdelemeyi amaçlamışlardır. Bu araştırma Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrencisi olan 39 öğrenci ile yürütülmüştür. Yapılan araştırma neticelerine göre, akıllı telefon kullanımı, dizüstü bilgisayar ya da masaüstü bilgisayar sahibi olma, günlük televizyon izleme müddeti, müzik dinleme müddeti ve idaresi ve gün içerisinde gönderilen kısa mesaj (SMS) rakamları ile okul başarısı arasında bir bağı bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu tespite ilave olarak, internete bağlanma metoduna ve internette bulunma sebebine bakılmaksızın internet ortamında bulunma müddetinin okul başarısını üzerinde negatif yönde tesir yarattığı tespit edilmiştir. Uzun süreli olmakla beraber bilhassa bilgisayarda oyun oynama hususunun da okul başarısı üzerinde negatif yönde bir tesir yarattığı saptanmıştır. Öte yandan öğrencilerin cep telefonu ile gerçekleştirdikleri konuşma süresinin ise okul başarısı üzerinde pozitif yönde bir tesir yarattığı tespit edilmiştir.

Uğur ve Koç (2015) yaptıkları araştırma çerçevesinde, üniversite derslikleri içerisinde cep telefonu kullanım yoğunluğu ve huyunun incelenmesini hedeflemişlerdir. Araştırma çalışması Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi öğrencileri arasından 300 üniversite öğrencisi ile yürütülmüştür. Ders sırasında ağırlıklı olarak mesajlaşmanın konu edildiği çalışma kapsamında öğrenciler şahıslarının ve diğer sınıf arkadaşlarının cep telefonu kullanımı hususuna dair veriler sunmuşlardır. Araştırma sonuçlarına göre, ders sırasında akıllı telefonların en çok kullanılma nedenlerinin ders ile alakası olmayan bireysel nedenler olduğu tespit edilirken; küçük bir öğrenci grubu ders ile alakalı verilere ulaşmak ya da tahtaya yazılmış olan ders notlarının fotoğrafını çekmek veya hesap makinesi kullanımı ile dersteki mevcut öğrenme verimini maksimum düzeye çıkarmak maksadıyla da cep

telefonlarından faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Öte yandan öğrencilerin % 47'si bir kısmı ders sırasında telefon kullanarak arkadaşlarına rahatsızlık verdiklerini kabul etmiş ve gereken önlemler alınmaz ise bu davranışlarını sürdürme amacıyla olduklarını açık bir şekilde belirtmişlerdir.

Ünal (2015) araştırması kapsamında, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin akıllı telefonlara olan bağımlılıklarının seviyesi ile sosyodemografik değişkenler, internete bağlanma, sosyal paylaşım sitesi kullanımı ve başka bağımlılık yapan maddeler arasında bulunan ilişkiyi tespit etmeyi hedeflemiştir. Araştırma çalışması 207 kadın öğrenci (% 56.6) ve 159 erkek öğrenci (% 43.4) olarak toplam 366 üniversite öğrencisi ile sürdürülmüştür. Araştırma çerçevesinde akıllı telefonlara bağımlılık ölçeği seviyeleri bütün öğrenciler için 80.96, kadın öğrenciler için 81.55 ve erkek öğrenciler için 80.18 rakamlarında çıkmıştır. Kadın öğrencilerin mevcut bağımlılık seviyesi, nicel olarak erkek öğrencilerle karşılaştırıldığında yüksek çıkmasına rağmen istatistiksel olarak bu hususta anlamlı bir ayrım bulunamamıştır. Sahip oldukları cep telefonlarını internet ortamında gezinmek, sosyal paylaşım sitesi gibi uygulamalar kullanmak ve fotoğraf çekmek maksadı ile kullanan öğrencilerin bağımlılık seviyesi istatistiksel olarak anlamlı biçimde vasatın üzerinde tespit edilmiştir. Sosyal paylaşım siteleri arasında yer alan Twitter uygulamasını kullananların akıllı telefon bağımlılık seviyeleri, yoğun olarak kullanılan diğer iki uygulama ile karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde yüksek çıkmıştır. Sigara ve alkol gibi bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımı ile akıllı telefon bağımlılık seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir bağ tespit edilmemiştir.

Bae (2015) tarafından yürütülen çalışmada, algılanan ebeveyn stili, arkadaşlık tatmini ve bilimsel güdülemenin, akıllı telefon bağımlılığına ne ölçüde tesir ettiği incelenmektedir. Yapılan araştırma çalışmasına göre, demokratik aile tavrı arttıkça akıllı telefon bağımlılığının azaldığı, bilimsel güdüleme ve arkadaşlık tatmininin ise arttığı tespit edilmiştir. Öte yandan çalışmada arkadaşlık tatmini ve bilimsel güdülemenin de akıllı telefon bağımlılığı hususunda muhafaza edici bir faktör olduğu sonucuna varılmıştır.

Van Deursen, Bolle, Hegner ve Kommers (2015) yürüttükleri araştırma çalışması kapsamında, toplam 386 kişi ile gerçekleştirdikleri incelemede akıllı telefon bağımlılığı ve alışkanlığı ile yaş dağılımı, cinsiyet dağılımı, öz-düzenleme, sosyal stres ve duygusal zekâ arasında bulunan bağı meydana çıkarmayı hedeflemişlerdir. Yapılan araştırma neticesine göre akıllı telefon kullanma alışkanlığının akıllı telefon bağımlılığı üzerinde önemiyet arz eden bir tesirinin var olduğu ifade edilmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı ile duygusal zekâ arasında herhangi bir bağı varlığı tespit edilemezken, sosyal stres düzeyi yüksek ve öz düzenleme yeteneğı düşük düzeyde olan kişilerde akıllı telefon bağımlılığı hususu önemiyet arz eden yüksek bir tehlike olarak saptanmıştır. Öte yandan araştırmada, kadınlarda akıllı telefon bağımlısı olma riskinin erkeklere kıyasla çok fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bireylerin yaşları ilerledikçe akıllı telefon bağımlısı olma tehlikesinde de büyük ölçüde artış olduğu saptanmıştır.

Chen, Yan, Tang, Yang, Xie ve He (2016) yaptıkları çalışma kapsamında, genç yetişkin bireylerin mobil telefon bağımlılığı seviyesi ile negatif hislerin, bireylerarası bağlarının önemiyet arz eden bir yordayıcısı olup olmadığı hususunu irdelemişlerdir. Yapılan tahlil neticelerine göre, mobil telefon bağımlılığı bulunan kişilerin mobil telefon ile çok daha fazla para ve vakit tükettikleri ve negatif hislere yönelik çok daha fazla hassas oldukları tespit edilmiştir. Bireylerarası bağların mobil telefon bağımlılığı hususunda ve negatif hisler taşımakta büyük ölçüde önemiyetli bir yordayıcı olduğu saptanmıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde teknolojinin hızlı gelişimiyle problemleri mobil telefonların kullanımıyla ilgili çalışmaların arttığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar genellikle üniversite öğrencileri ve yetişkinler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Akıllı telefonlar daha çok oyun, internet, sosyal medya uygulamaları gibi çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Bazı çalışmalarda akıllı telefon bağımlılığı arttıkça öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır.

3.2. İletişimci Biçimleri ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Alanyazına bakıldığında iletişimci biçimleri ile ilgili Türkiye çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların yakın zamanlarda gerçekleştiği gözlenmektedir.

Pişiren (2010) araştırmasının amacı, uluslar arası bir grup tarafından satın alınan bir üretim şirketinde yaşanan kültür değişimi sürecinde yöneticilerin iletişimci biçimlerindeki değişimin çalışanları iletişim doyumuna olan etkisinin incelemesidir. Araştırma grubunu 2007 yılında 63 kişi, 2010 yılında 74 kişi oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, yöneticilerin iletişimci biçimdeki olumlu artışın, iletişim doyumunda da olumlu artışa neden olduğu görülmüştür.

Dursun (2011) çalışmasında bireylerin yüz yüze ve çevrimiçi öğrenme topluluklarındaki iletişimci biçimlerini belirlemiş ve her iki ortamdaki iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Karma desende yapılan çalışmada 28 katılımcı ile yüz yüze iletişim kurulmuştur; iletişimci biçimleri alt boyutlarından rahat, tartışmacı, açık ve baskın özellikleri yüksek olan kişilerin çevrimiçi ortamda da bu özelliklerinin yüksek düzeyde olduğu, yüz yüze ortamlarda bu özellikleri göstermeyen kişilerin ise çevrimiçi ortamlardaki iletişim etkinliklerinde büyük ölçüde bu özellikleri sergiledikleri görülmüştür.

Dursun ve Akbulut (2012)'un araştırmalarının amacı lisans öğrencilerinin iletişimci biçimleri ile siber zorbalık davranışları açısından karma öğrenme ortamındaki özelliklerini belirlemektir. Çalışma 59 lisans öğrencisi ile yüz yüze eğitim ile öğrencilerin kimliklerini sakladıkları web 2.0 araçlarıyla desteklenmiştir. Öğrenciler kişisel bloglar kullanmıştır. Mağduriyet ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiler anlamlı çıkmamıştır. Ancak yapılan nitel analiz de siber zorbalık olaylarının tartışma konuları ile iletişimci biçimleri arasında farklılaşma ortaya çıkmıştır.

Çuhadar ve arkadaşlarının (2014) araştırmalarının amacı, öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırma, 2012-2013 öğretim yılı güz döneminde Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören son sınıf öğrencileri arasında yürütülmüştür.

Araştırmaya 205’i kadın, 110’u erkek olmak üzere toplam 315 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının en çok “Sözsüz İletişim Kuran”, en az ise “Rahat” iletişimci biçimleri özelliklerini taşıdıkları görülmüştür. Araştırmada kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek iletişim becerilerine sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarından arkadaş canlısı ve sözsüz iletişim kuran iletişimci biçimleri alt boyutlarını daha çok taşıdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile iletişimci biçimlerinden arkadaş canlısı, ilgili ve etki bırakan alt boyutları arasında pozitif yönde ve yüksek düzeyde; sözsüz iletişim kuran, iletişimci imajı, rahat, dramatize eden ve açık alt boyutları arasında orta düzeyde ve tartışmacı, kesin ve baskın alt boyutları arasında düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Öğretmen adaylarının iletişimci biçimlerinden arkadaş canlısı, ilgili, etki bırakan, sözsüz iletişim kuran, dramatize eden ve rahat alt boyutlarının iletişim becerisi değişkenini birlikte yordayan değişkenler olduğu ve aynı anda toplam varyansın %47.5’ini açıkladığı görülmektedir.

Paslı (2017) araştırmasının amacı, okul öncesi eğitim kurumunda görev yapmakta olan öğretmenlerin iletişim kurma biçimleri ile bu kurumlarda eğitim alan çocukların sosyal beceri ve davranışları arasındaki ilişkiyi bulmaktır. Çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ankara ili Çubuk ilçesinde 287 çocuk ve 55 öğretmenden oluşan katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmada; öğretmenlerin en çok iletişimci biçimlerinin alt boyutlarından sözsüz iletişim kuran ve en az tartışmacı iletişimci biçimlerini kullandıkları belirlenmiştir. 31-40 yaş aralığındaki öğretmenlerin arkadaş canlısı alt boyutundan aldıkları puanların 30 yaş ve altındaki öğretmenlerin aldıklarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Eğitim durumu ön lisans olan öğretmenlerin tartışmacı alt boyutundan aldıkları puanların lise olanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların daha çok yetişkinler ve üniversite öğrencileri ile yapıldığı belirlenmiştir. Kişilerin iletişim biçimlerinin belirlenmeye çalışıldığı araştırmalarda iletişimci biçimleri ölçeği kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizine yer verilmiştir.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılmıştır. Bu amaçla araştırma, ilişkisel tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte var olmuş ya da var olan bir durumu mevcut şekliyle betimlemeyi amaçlayan modellerdir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan anlaşılacak istenen durumu uygun bir biçimde belirlemektir (Karasar, 2005).

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Çankırı il merkezinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında 14 orta öğretim kurumunda öğrenim gören 5057 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, bu 14 orta öğretim kurumunun oluşturduğu evrenden gönüllü olarak araştırmaya katılan 9, 10, 11 ve 12'nci sınıfta okuyan 824 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmaya katılan 63 öğrencinin ölçeklerinin eksik olduğu veya öğrencilerin anketleri okumadan işaretlediği tespit edilmiş ve araştırmanın geçerliliğini azaltacağı düşünüldüğünden bu anketler analiz dışında tutulmuştur. 761 geçerli anket formu elde edilmiştir.

Lise öğrencilerinin cinsiyet, okul ve sınıf değişkenlerinin frekanslarına Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1 Lise Öğrencilerinin Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans Analizi Bulguları

Demografik Veriler	N	%
Kız	414	54.4
Erkek	347	45.6
Fen ve Anadolu Lisesi	369	48.5
Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	51.5
9. Sınıf	252	33.1
10. Sınıf	191	25.1
11. Sınıf	208	27.3
12. Sınıf	110	14.5
Toplam	761	100.0

Tablo 1’deki sonuçlara göre öğrencilerin % 54.4’ü kız, % 45.6’sı ise erkektir. Öğrencilerin % 48.5’i Fen ve Anadolu liselerinde okurken, % 51.5’i Meslek ve İmam Hatip liselerinde okumaktadır. Öğrencilerin % 33.1’i 9. sınıfa giderken, % 25.1’i 10. sınıfa, % 27.3’ü 11. sınıfa, % 14.5’i ise 12. sınıfa gitmektedir.

4.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak için gerekli yerlerden izin alınmıştır. Araştırmaya katılan lise öğrencilerine öncelikle veri toplama aracı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Araştırma verileri üç ölçme aracı bir araya getirilerek toplanmıştır.

4.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, sınıf düzeyleri, akıllı telefon kullanım durumları ve akıllı telefon kullanım sürelerini belirlemek için demografik form araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

4.3.2. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği

Kwon, Kin, Cho ve Yang (2013) tarafından Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği geliştirilmiştir. İngilizce olan araştırma, Demirci ve arkadaşları (2014) tarafından Türkçeye çevrilmesi ve geçerlilik, güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Akıllı telefon bağımlılığını ölçmeye çalışan ölçek, 33 maddeden oluşmaktadır. Çalışma, “Kesinlikle Hayır”dan (1) “Kesinlikle Evet”e (6) doğru puanlanmaktadır.

Ölçek, 7 faktörlü bir yapıya sahiptir. Bunlar, günlük yaşamı bozma ve tolerans, çekilme belirtileri, olumlu beklentiler, sanal ilişkiler, aşırı kullanım, sosyal ağlara bağımlılık ve fiziksel belirtilerdir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık kat sayısı 0.947 olarak bulunmuştur. Ölçeğin maddelerin faktör yükleri 0.349-0.824 aralığında arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlara göre Akıllı telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin Türkçe formunun akıllı telefon bağımlılığının değerlendirilmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu bulunmuştur (Demirci v.d., 2014).

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin kullanımı için gerekli izinler alınmıştır. Ek-1

4.3.3. İletişimci Biçimleri Ölçeği

İletişimci Biçimleri Ölçeği, Norton (1978, 1983) tarafından geliştirilmiş ve uyarlama çalışmaları Dursun ve Aydın (2011) tarafında gerçekleştirilmiştir. Ölçekte yer alan 11 ayrı iletişimci biçimi, bireylerin gerek günlük yaşamlarında gerekse öğrenme ortamlarında üstlendikleri temel karakter tiplerini göstermektedir. Ölçeğin madde ve faktör dağılımları, Arkadaş Canlısı (4 madde, $\alpha=.51$), Etki Bırakan (4 madde, $\alpha=.67$), Rahat (4 madde, $\alpha=.69$), Tartışmacı (4 madde, $\alpha=.68$), İlgili (3 madde, $\alpha=.63$), Kesin (3 madde, $\alpha=.68$), Sözsüz İletişim Kuran (3 madde, $\alpha=.57$), Dramatize Eden (4 madde, $\alpha=.44$), Açık (4 madde, $\alpha=.64$), Baskın (4 madde, $\alpha=.62$) ve İletişimci İmajı (4 madde, $\alpha=.72$) biçimindedir.

Ölçeğin doğrulanmış madde toplam korelasyon değerlerinin tamamı pozitif yöndedir, bu değerlerin ortalaması 45 olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan 51 maddeden ilk 50'si beşli likert biçiminde; "Kesinlikle katılıyorum" ve "Kesinlikle katılmıyorum" yanıtları arasında olacak şekilde puanlanmaktadır. Son maddede ise verilen duruma ilişkin katılımcıların kendi konumlarını altı farklı düzeye göre derecelendirmeleri istenmektedir (Dursun ve Aydın, 2011).

İletişimci Biçimleri Ölçeğinin kullanımı için gerekli izinler alınmıştır. Ek-2

4.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen kişisel bilgilere ilişkin veriler frekans analizi yöntemiyle gösterilmiştir. Akıllı telefon bağımlılığı ve iletişimci biçimleri ölçeğine ilişkin betimsel bilgiler, ölçeklerin alt boyutlarıyla beraber gösterilmiştir. Araştırma değişkenlerinin kişisel bilgilere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Alt boyutlar arasındaki farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. Son olarak akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimleri ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkiye pearson korelasyon analizi ile bakılmıştır. Analizlerdeki anlamlılık sınırı 0.05 olarak belirlenmiştir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarından elde ettikleri puanların yorumlanmasında Tablo 2’den faydalanılmıştır.

Tablo 2 Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Değerlendirmesi

Ölçekten	Ölçekten	Ölçekten Elde	Durum
Alınabilecek	Alınabilecek	Edilen Toplam Puan	Değerlendirmesi
Minimum Puan	Maksimum Puan		
Ortalaması	Ortalaması		
		1-2.67	Düşük Düzey
1	6	2.68-4.35	Orta Düzey
		4.36-6	Yüksek Düzey

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği toplam 33 maddeden oluşmakta ve ölçekten en yüksek 6, en düşük 1 puan alınabilmektedir. Durum değerlendirilmesi kategorilendirilirken; ölçekten alınabilecek en yüksek puandan, ölçekten alınabilecek en düşük puan çıkarılmış ve değerlendirme kategorisine bölünmüştür $((6-1)/3)$. Alınabilecek en düşük puana bulunan sayı eklenerek kategoriler oluşturulmuştur. Ölçekten 1-2.67 puan arasında alanlar “Düşük Düzey”, 2.68-4.35 puan arasında alanlar “Orta Düzey”, 4.36-6 puan arasında alanlar “Yüksek Düzey” de Akıllı Telefon Bağımlılığına sahip olarak değerlendirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimleri arasında bir ilişki düzeyinin nasıl olduğu saptanmıştır. Ayrıca lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları ve iletişimci biçimlerinin kişisel özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır.

5.1. Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılıkları Ve İletişimci Biçimleri Düzeylerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kaç aydır akıllı telefon kullandıkları ile ilgili bilgiler Tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 3 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Sürelerine İlişkin Betimsel Analiz Bulguları

	Cinsiyet	N	Min.	Maks.	\bar{X}	Ss
Akıllı Telefon Kullanım Süresi (Ay)	Kız	414	1	84	26.42	15.11
	Erkek	347	1	108	29.95	18.52
Akıllı Telefon Kullanım Süresi (Ay)	Toplam	761	1	108	28.03	16.84

Araştırmaya katılan öğrencilerden kız öğrenciler en az 1 aydır akıllı telefon kullanırken en çok kullanan kız öğrenci 84 aydır kullanmaktadır. Betimsel analiz sonucuna göre kız öğrencilerin ortalama olarak 26.42 aydır akıllı telefon kullandıkları görülmüştür. Öte yandan erkek öğrenciler en az 1 aydır akıllı telefon kullanırken en çok kullanan erkek öğrenci 108 aydır kullanmaktadır. Erkek öğrencilerin ortalama olarak 29.95 aydır akıllı telefon kullandıkları görülmektedir. Erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre akıllı telefona yaklaşık üç ay önce ulaşmaktadırlar.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ve alt boyutlarına ilişkin betimsel bulgular Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğine İlişkin Betimsel Bulgular

	N	\bar{X}	Ss	Durum
Akıllı Telefon Bağımlılığı	761	2.91	.93	Orta Düzey
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans	761	2.95	1.08	Orta Düzey
Çekilme Belirtileri	761	2.79	1.30	Orta Düzey
Olumlu Beklentiler	761	3.30	1.12	Orta Düzey
Sanal İlişkiler	761	2.40	1.21	Düşük Düzey
Aşırı Kullanım	761	3.10	1.24	Orta Düzey
Sosyal Ağlara Bağımlılık	761	2.87	1.51	Orta Düzey
Fiziksel Belirtiler	761	2.83	1.05	Orta Düzey

Akıllı telefon bağımlılığından öğrencilerin aldıkları ortalama puan 2.91 olarak bulunmuştur. Bu değere göre öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığının “Orta Düzey” olduğu yorumu yapılabilir. Akıllı telefon bağımlılığına ilişkin alt boyutlara bakıldığında ise öğrencilerin en çok “Olumlu Beklentiler” ($\bar{X}=3.30$) alt boyutunda ve “Aşırı Kullanım” ($\bar{X}=3.10$) alt boyutunda bağımlılık göstermektedirler. Akıllı telefon bağımlılığını en az gösterdikleri alt boyutun “Sanal İlişkiler” ($\bar{X}=2.40$) alt boyutu olduğu görülmektedir.

Lise öğrencilerine uygulanan iletişimci biçimleri ölçeğine ilişkin betimsel bulgulara Tablo 5’de yer verilmektedir.

Tablo 5 Lise Öğrencilerinin İletişimci Biçimleri Ölçeğine İlişkin Betimsel Bulgular

	N	\bar{X}	Ss
Arkadaş Canlısı	761	3.34	.72
Etki Bırakan	761	3.40	.81
Rahat	761	2.92	.58
Tartışmacı	761	3.20	.86
İlgili	761	3.41	.73
Kesin	761	3.45	.84
Sözsüz İletişim Kuran	761	2.87	.56
Dramatize Eden	761	3.08	.86
Açık	761	3.35	.72
Baskın	761	3.10	.78
İletişimci İmajı	761	2.82	.70

Öğrencilerin iletişimci biçimleri ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde en yüksek puanın “Kesin” ($\bar{X}=3.45$) iletişimci biçimine ait olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla “İlgili” ($\bar{X}=3.41$) ve “Etki Bırakan” ($\bar{X}=3.40$) iletişimci biçimleri takip etmektedir. En düşük puanın ise “İletişimci İmajı” ($\bar{X}=2.82$) alt boyutundan alındığı tespit edilmiştir.

5.2. Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılıkları Ve İletişimci Biçimlerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin cinsiyet ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki farklara yönelik bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6 Lise Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki Farklara Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Kız	414	2.95	1.00	1.27	.20
	Erkek	347	2.86	.84		
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans	Kız	414	3.09	1.18	3.91	.00
	Erkek	347	2.79	.93		
Çekilme Belirtileri	Kız	414	2.85	1.38	1.27	.21
	Erkek	347	2.73	1.20		
Olumlu Beklentiler	Kız	414	3.22	1.15	2.19	.03
	Erkek	347	3.40	1.07		
Sanal İlişkiler	Kız	414	2.37	1.25	.72	.47
	Erkek	347	2.43	1.15		
Aşırı Kullanım	Kız	414	3.16	1.32	1.52	.13
	Erkek	347	3.03	1.15		
Sosyal Ağlara Bağımlılık	Kız	414	2.83	1.59	.95	.34
	Erkek	347	2.93	1.40		
Fiziksel Belirtiler	Kız	414	2.89	1.11	1.74	.08
	Erkek	347	2.76	.96		

Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre, Akıllı telefon bağımlılığının cinsiyetlere göre farklılığa neden olmadığı söylenebilir ($t=1.27$; $p>.05$). Bir başka deyişle kız öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları ($\bar{X}=2.95$) ile erkek öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri ($\bar{X}=2.86$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Fakat akıllı telefon bağımlılığının alt boyutlarından “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans” ile “Olumlu Beklentiler” alt boyutu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Kız öğrencilerin ($\bar{X}=3.09$) akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans” değerlerinin, erkek öğrencilerin ($\bar{X}=2.79$) puanlarından daha yüksektir. Erkek öğrencilerin ($\bar{X}=3.40$) akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Olumlu Beklentiler” değerlerinin kız öğrencilerden ($\bar{X}=3.22$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutları olan “Çekilme Belirtileri”, “Sanal İlişkiler”, “Aşırı Kullanım”, “Sosyal Ağlara Bağımlılık” ve “Fiziksel Belirtiler” değerlerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Lise öğrencilerinin okudukları okul türü ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki farklara yönelik bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7 Lise Öğrencilerinin Okudukları Okul Türü ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki Farklara Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Okultürü	N	\bar{X}	Ss	t	p
Akıllı Telefon Bağımlılığı	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.86	.90	1.49	.14
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.96	.96		
Günlük Yaşamı	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.98	1.09	.67	.51
Bozma ve Tolerans	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.93	1.07		
Çekilme Belirtileri	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.66	1.33	-2.75	.01
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.92	1.27		
Olumlu Beklentiler	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.33	1.11	.59	.56
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.28	1.13		
Sanal İlişkiler	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.24	1.17	-3.59	.00
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.55	1.22		
Aşırı Kullanım	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.05	1.21	-1.16	.25
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.15	1.28		
Sosyal Ağlara Bağımlılık	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.77	1.48	-1.80	.07
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.97	1.53		
Fiziksel Belirtiler	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.82	.98	-.39	.70
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.85	1.11		

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları okul türüne göre farklılaşmamaktadır ($t = 1.49, p > .05$). Diğer bir ifade ile Fen ve Anadolu Lisesi ($\bar{X}=2.86$) öğrencileri ile Meslek ve İmam Hatip Lisesi ($\bar{X}=2.96$) öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıkları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Lise öğrencilerinin okul türlerine göre akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Çekilme Belirtileri” değerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($t = -2.75, p < .05$). Meslek ve İmam Hatip Lisesi ($\bar{X}=2.92$) öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarının Fen ve Anadolu Lisesi ($\bar{X}=2.66$) öğrencilerinden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin okul türlerine göre akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Sanal İlişkiler” değerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=-3.59, p < .05$). Meslek ve İmam Hatip Lisesi ($\bar{X}=2.55$) öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarının Fen ve Anadolu Lisesi ($\bar{X}=2.24$) öğrencilerinden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutları olan “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans”, “Olumlu Beklentiler”, “Aşırı Kullanım”, “Sosyal Ağlara Bağımlılık” ve “Fiziksel Belirtiler” değerlerinde okul türlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Lise öğrencilerinin iletişimci biçimlerinin cinsiyetlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8 Lise Öğrencilerinin Cinsiyetleri ile İletişimci Biçimleri Arasındaki Farklara Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
Arkadaş Canlısı	Kız	414	3.35	.77	.21	.84
	Erkek	347	3.34	.66		
Etki Bırakan	Kız	414	3.37	.82	-1.03	.31
	Erkek	347	3.43	.79		
Rahat	Kız	414	2.90	.60	-.76	.45
	Erkek	347	2.94	.55		
Tartışmacı	Kız	414	3.21	.89	.07	.95
	Erkek	347	3.20	.82		
İlgili	Kız	414	3.42	.72	.67	.50
	Erkek	347	3.39	.73		
Kesin	Kız	414	3.46	.84	.48	.64
	Erkek	347	3.43	.84		
Sözsüz İletişim Kuran	Kız	414	2.87	.57	-.17	.87
	Erkek	347	2.88	.56		
Dramatize Eden	Kız	414	3.09	.98	.24	.81
	Erkek	347	3.07	.70		
Açık	Kız	414	3.35	.73	.09	.93
	Erkek	347	3.35	.70		
Baskın	Kız	414	3.11	.81	.31	.75
	Erkek	347	3.09	.76		
İletişimci İmajı	Kız	414	2.70	.69	-5.31	.00
	Erkek	347	2.97	.68		

Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile iletişimci biçimlerinin “İletişimci İmajı” alt boyutu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t = -5.31$, $p < .05$). Erkek ($\bar{X}=2.97$) öğrencilerin iletişimci biçimleri alt boyutlarından “İletişimci İmajı” özelliklerinin kız ($\bar{X}=2.70$) öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile iletişimci biçimlerinin diğer alt boyutları (“Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Rahat”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin”, “Sözsüz İletişim Kuran”, “Dramatize Eden”, “Açık” ve “Baskın”) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Erkek ve kız öğrencilerin iletişimci biçimlerinin belirtilen alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Lise öğrencilerinin okudukları okul türü ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiye yönelik bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 9’da incelenmiştir.

Tablo 9 Lise Öğrencilerinin Okudukları Okul Türü ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Okultürü	N	\bar{X}	Ss	t	p
Arkadaş Canlısı	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.43	.65	3.10	.00
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.26	.78		
Etki Bırakan	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.48	.74	2.78	.01
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.32	.86		
Rahat	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.92	.55	-.022	.82
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.92	.59		
Tartışmacı	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.32	.81	3.70	.00
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.09	.89		
İlgili	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.47	.68	2.43	.02
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.34	.77		
Kesin	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.58	.80	4.34	.00
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.32	.86		
Sözsüz İletişim Kuran	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.85	.52	-1.16	.25
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.90	.60		
Dramatize Eden	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.15	.97	2.22	.03
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.01	.75		
Açık	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.33	.62	-.90	.37
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.37	.80		
Baskın	Fen ve Anadolu Lisesi	369	3.13	.76	.82	.42
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	3.08	.81		
İletişimci İmajı	Fen ve Anadolu Lisesi	369	2.81	.69	-.59	.56
	Meslek ve İmam Hatip Lisesi	392	2.84	.71		

Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre öğrencilerin okudukları okulun türü ile iletişimci biçimlerinin “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin” ve “Dramatize Eden” alt boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Fen ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin belirtilen değişkenler açısından Meslek ve İmam Hatip Lisesi öğrencilerinden daha yüksek değerlere sahip oldukları söylenebilir.

Yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına göre iletişimci biçimlerinin “Rahat”, “Sözsüz İletişim Kuran”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” alt boyutları arasında öğrencilerin okul türlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarının öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi sonuçları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10 Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	F	p	Farklar
Akıllı Telefon Bağımlılığı	9. Sınıf	252	3.07	.96	6.39	.00	9-11, 9-12
	10. Sınıf	191	2.97	.99			
	11. Sınıf	208	2.73	.85			
	12. Sınıf	110	2.76	.85			
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans	9. Sınıf	252	2.99	1.09	.83	.48	
	10. Sınıf	191	2.98	1.06			
	11. Sınıf	208	2.86	1.08			
	12. Sınıf	110	3.01	1.10			
Çekilme Belirtileri	9. Sınıf	252	3.10	1.32	9.25	.00	9-11, 9-12
	10. Sınıf	191	2.83	1.40			
	11. Sınıf	208	2.52	1.19			
	12. Sınıf	110	2.54	1.16			
Olumlu Beklentiler	9. Sınıf	252	3.37	1.10	6.68	.00	9-12, 10-12
	10. Sınıf	191	3.50	1.13			
	11. Sınıf	208	3.25	1.12			
	12. Sınıf	110	2.93	1.04			
Sanal İlişkiler	9. Sınıf	252	2.70	1.22	11.24	.00	9-11, 9-12, 10-11
	10. Sınıf	191	2.44	1.31			
	11. Sınıf	208	2.08	1.06			
	12. Sınıf	110	2.25	1.08			
Aşırı Kullanım	9. Sınıf	252	3.22	1.21	2.10	.10	
	10. Sınıf	191	3.15	1.33			
	11. Sınıf	208	2.94	1.19			
	12. Sınıf	110	3.05	1.26			
Sosyal Ağlara Bağımlılık	9. Sınıf	252	3.12	1.47	6.72	.00	9-11, 10-11
	10. Sınıf	191	3.01	1.60			
	11. Sınıf	208	2.56	1.42			
	12. Sınıf	110	2.66	1.46			
Fiziksel Belirtiler	9. Sınıf	252	2.94	1.08	2.59	.05	
	10. Sınıf	191	2.90	1.05			
	11. Sınıf	208	2.73	1.02			
	12. Sınıf	110	2.68	.98			

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile akıllı telefon bağımlılıkları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. 9. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarının 11. ve 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Çekilme Belirtileri” arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. 9. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Çekilme Belirtileri” 11. ve 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Olumlu Beklentiler” arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. 12. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Olumlu Beklentiler” 9. ve 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Sanal İlişkiler” arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. 9. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Sanal İlişkiler” 11. ve 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca 10. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Sanal İlişkiler” 11. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Sosyal Ağlara Bağımlılık” arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır.

11. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Sosyal Ağlara Bağımlılık” 9. ve 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığının sınıf düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sınıf düzeyleri ile akıllı telefon bağımlılığının alt boyutları olan “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans“, “Aşırı Kullanım” ve “Fiziksel Belirtiler” arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Lise öğrencilerinin iletişimci biçimlerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11 Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	Sınıf	N	Ort.	SS	F	p	Farklar
Arkadaş Canlısı	9. Sınıf	252	3.23	.78	3.58	.01	9-11
	10. Sınıf	191	3.35	.68			
	11. Sınıf	208	3.45	.68			
	12. Sınıf	110	3.39	.72			
Etki Bırakan	9. Sınıf	252	3.21	.85	9.65	.00	9-11, 9-12
	10. Sınıf	191	3.38	.80			
	11. Sınıf	208	3.54	.76			
	12. Sınıf	110	3.60	.72			
Rahat	9. Sınıf	252	2.91	.56	.46	.71	
	10. Sınıf	191	2.89	.57			
	11. Sınıf	208	2.96	.60			
	12. Sınıf	110	2.92	.59			
Tartışmacı	9. Sınıf	252	3.10	.83	2.55	.05	
	10. Sınıf	191	3.26	.87			
	11. Sınıf	208	3.30	.83			
	12. Sınıf	110	3.17	.94			
İlgili	9. Sınıf	252	3.34	.82	2.97	.03	9-11
	10. Sınıf	191	3.37	.67			
	11. Sınıf	208	3.53	.70			
	12. Sınıf	110	3.39	.64			
Kesin	9. Sınıf	252	3.39	.91	.72	.54	
	10. Sınıf	191	3.45	.84			
	11. Sınıf	208	3.48	.76			
	12. Sınıf	110	3.51	.82			
Sözsüz İletişim Kuran	9. Sınıf	252	2.91	.60	2.14	.09	
	10. Sınıf	191	2.83	.56			
	11. Sınıf	208	2.92	.54			
	12. Sınıf	110	2.78	.49			
Dramatize Eden	9. Sınıf	252	3.07	1.14	1.05	.37	
	10. Sınıf	191	3.00	.67			
	11. Sınıf	208	3.16	.68			
	12. Sınıf	110	3.10	.72			
Açık	9. Sınıf	252	3.27	.75	1.86	.14	
	10. Sınıf	191	3.35	.68			
	11. Sınıf	208	3.39	.69			
	12. Sınıf	110	3.45	.73			
Baskın	9. Sınıf	252	3.03	.80	1.85	.14	
	10. Sınıf	191	3.11	.77			
	11. Sınıf	208	3.11	.77			
	12. Sınıf	110	3.24	.78			
İletişimci İmajı	9. Sınıf	252	2.76	.77	2.54	.06	
	10. Sınıf	191	2.77	.66			
	11. Sınıf	208	2.87	.66			
	12. Sınıf	110	2.95	.66			

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile iletişimci biçimlerinin alt boyutları olan “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan” ve “İlgili” boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “Etki Bırakan” arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. 9. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “Etki Bırakan” özelliklerinin 11 ve 12. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfları ile iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “İlgili” arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe testi yapılmıştır. 9. sınıfta öğrenim gören lise öğrencilerinin iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “İlgili” özelliklerinin 11. sınıfta öğrenim gören öğrencilerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre iletişimci biçimlerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. İletişimci biçimlerinin alt boyutları olan “Rahat“, “Tartışmacı”, “Kesin”, “Sözsüz İletişim Kuran”, “Dramatize Eden”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

5.3. Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılıkları ve İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Lisede öğrenim gören öğrencilerin akıllı telefon kullanım süreleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiye yönelik Pearson Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 12’de incelenmiştir.

Tablo 12 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Süresi ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Akıllı telefon kullanım süresi (ay)	
Akıllı Telefon Bağımlılığı	r	.09
	p	.01
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans	r	.06
	p	.08
Çekilme Belirtileri	r	.07
	p	.05
Olumlu Beklentiler	r	.10
	p	.01
Sanal İlişkiler	r	.06
	p	.09
Aşırı Kullanım	r	.08
	p	.02
Sosyal Ağlara Bağımlılık	r	.10
	p	.01
Fiziksel Belirtiler	r	.05
	p	.20

Yapılan korelasyon analizi sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi ile akıllı telefon bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığının “Olumlu Beklentiler”, “Aşırı Kullanım” ve “Sosyal Ağlara Bağımlılık” alt boyutları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler görülmüştür.

Öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi ile akıllı telefon bağımlılığının “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans”, “Çekilme Belirtileri”, “Sanal İlişkiler” ve “Fiziksel Belirtiler” alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Lisede öğrenim gören öğrencilerim not ortalamaları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiye yönelik Pearson Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 13’de incelenmiştir.

Tablo 13 Lisede Öğrenim Gören Öğrencilerin Not Ortalaması ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Not Ortalaması
Akıllı Telefon Bağımlılığı	r	-.21
	p	.00
Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans	r	-.10
	p	.01
Çekilme Belirtileri	r	-.22
	p	.00
Olumlu Beklentiler	r	-.13
	p	.00
Sanal İlişkiler	r	-.25
	p	.00
Aşırı Kullanım	r	-.18
	p	.00
Sosyal Ağlara Bağımlılık	r	-.16
	p	.00
Fiziksel Belirtiler	r	-.09
	p	.02

Yapılan korelasyon analizi sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin not ortalamaları ile akıllı telefon bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının alt boyutlarının tamamında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler görülmüştür. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları arttıkça not ortalamalarının azda olsa düştüğü görülmektedir.

Lise öğrencilerin akıllı telefon kullanım süreleri ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişkiye Pearson Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 14’de incelenmiştir.

Tablo 14 Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Süresi ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Akıllı Telefon Kullanım Süresi (Ay)
Arkadaş Canlısı	r	.11
	p	.00
Etki Bırakan	r	.15
	p	.00
Rahat	r	.03
	p	.40
Tartışmacı	r	.11
	p	.00
İlgili	r	.08
	p	.04
Kesin	r	.09
	p	.01
Sözsüz İletişim Kuran	r	-.02
	p	.64
Dramatize Eden	r	.07
	p	.06
Açık	r	.12
	p	.00
Baskın	r	.11
	p	.00
İletişimci İmajı	r	.13
	p	.00

Yapılan korelasyon analizi sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin akıllı telefon kullanım süresi ile iletişimci biçimlerinin “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Tartışmacı”, “Kesin”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” alt boyutları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler görülmüştür. Lise öğrencilerinin akıllı telefon kullanım süresi arttıkça belirtilen niteliklerinin de azda olsa arttığı söylenebilir. Akıllı telefon kullanım süresi ile iletişimci biçimlerinin “Rahat”, “İlgili”, “Sözsüz İletişim Kuran” ve “Dramatize Eden” alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrencilerin not ortalamaları ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile Tablo 15’de incelenmiştir.

Tablo 15 Lise Öğrencilerinin Not Ortalamaları ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Not ortalaması
Arkadaş Canlısı	r	.15
	p	.00
Etki Bırakan	r	.14
	p	.00
Rahat	r	-.05
	p	.16
Tartışmacı	r	.03
	p	.49
İlgili	r	.10
	p	.01
Kesin	r	.11
	p	.00
Sözsüz İletişim Kuran	r	-.03
	p	.35
Dramatize Eden	r	.08
	p	.03
Açık	r	.00
	p	.90
Baskın	r	-.01
	p	.70
İletişimci İmajı	r	-.04
	p	.26

Yapılan korelasyon analizi sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin not ortalamaları ile iletişimci biçimlerinin “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “İlgili”, “Kesin” ve “Dramatize Eden” alt boyutları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler görülmüştür. Lise öğrencilerinin not ortalamaları arttıkça belirtilen niteliklerinin de azda olsa arttığı söylenebilir. Öğrencilerin not ortalamaları ile iletişimci biçimlerinin “Rahat”, “Tartışmacı”, “Sözsüz İletişim Kuran”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimleri arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile Tablo 16’da incelenmiştir.

Tablo 16 Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	AT	İ1	İ2	İ3	İ4	İ5	İ6	İ7	İ8	İ9	İ10	İ11	
A1	1																			
A2	.56**	1																		
A3	.38**	.61**	1																	
A4	.48**	.65**	.44**	1																
A5	.65**	.70**	.51**	.55**	1															
A6	.53**	.52**	.39**	.54**	.53**	1														
A7	.54**	.42**	.30**	.41**	.50**	.44**	1													
AT	.81**	.88**	.69**	.75**	.84**	.70**	.62**	1												
İ1	.10**	.03	.18**	.01	.05	.04	.07*	.10**	1											
İ2	.06	.06	.20**	.03	.09*	.07	-.01	.10**	.52**	1										
İ3	.09*	.10**	.10**	.16**	.11**	.13**	.06	.13**	.05	.07	1									
İ4	.19**	.18**	.20**	.15**	.22**	.13**	.12**	.23**	.40**	.37**	.13**	1								
İ5	.07	.07	.17**	-.01	.09*	.07	.09*	.10**	.51**	.46**	.12**	.32**	1							
İ6	.08*	.08*	.14**	.04	.12**	.07	.10**	.11**	.43**	.39**	.17**	.48**	.43**	1						
İ7	-.10**	-.07	-.07*	-.07	-.09*	-.10**	-.11**	-.11**	-.22**	-.21**	-.09**	-.27**	-.23**	-.30**	1					
İ8	.16**	.12**	.20**	.06	.09**	.10**	.08*	.16**	.40**	.40**	.14**	.35**	.42**	.31**	-.25**	1				
İ9	.11**	.09*	.14**	.02	.11**	.10**	.07*	.12**	.49**	.43**	.03	.34**	.46**	.40**	-.27**	.41**	1			
İ10	.14**	.12**	.13**	.15**	.11**	.14**	.11**	.16**	.48**	.40**	.07*	.55**	.41**	.47**	-.23**	.45**	.45**	1		
İ11	.10**	.11**	.20**	.18**	.12**	.14**	.09*	.17**	.26**	.27**	.03	.26**	.23**	.24**	-.14**	.30**	.25**	.32**	1	

Yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimlerinin alt boyutları olan “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Rahat”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin”, “Dramatize Eden”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” alt boyutlarında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler gösterdikleri bulunmuştur. Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri arttıkça belirtilen niteliklerinin de azda olsa arttığı söylenebilir.

Akıllı telefon bağımlılığı ile iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “Sözsüz İletişim Kuran” alt boyutu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler gösterdikleri bulunmuştur. Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri arttıkça “Sözsüz İletişim Kuran” özelliğinin azda olsa azaldığı söylenebilir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın bulguları tartışılmış ve bu doğrultuda sonuçlar ortaya konmuştur.

Akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinden elde edilen veriler incelendiğinde lise öğrencilerinin oluşturduğu örneklem de, % 56.6'sı akıllı telefon bağımlılığı gösterirken, % 43.4'ünün akıllı telefon bağımlılığı göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yücelten (2016)'in yaptığı çalışmada da araştırma örnekleminin %43'lük kesimin akıllı telefon bağımlısı olduğu gözlemlenirken, % 57'lik kesimin ise akıllı telefon bağımlılığı göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu farklılığın araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

41 madde ve 11 alt boyuttan oluşan İletişimci Biçimleri Ölçeği puanlarının ortalaması incelendiğinde, öğrencilerin “Kesin”, “İlgili” ve “Etki Bırakan” alt boyutlarında iletişimci biçimlerinin yüksek olduğu gözlemlenirken en az ise “İletişimci İmajı” alt boyuttan aldığı görülmektedir. Pişiren (2010) ise 2007 ve 2010 yılında aynı şirket çalışanlarına iki test gerçekleştirmiştir. 2007’de, “Baskın”, “Dramatik”, “Tartışmacı”, “Canlı”, “İzlenim Bırakan”, “Rahat”, “İlgili”, “Açık”, “Arkadaş Canlısı” ve “İletişimci İmajı” değerlerinin birbirine çok yakın olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcılar, yöneticilerini, iletişimci biçimlerinin alt boyutlarından herhangi birine yerleştirememişlerdir. Bu kararsızlık, 2010 yılında yapılan çalışmada ortadan kalkmıştır. Katılımcılar, 2010 yılında, 2007 yılına oranla, yöneticilerinin daha “Baskın”, daha “Dramatik”, daha “Tartışmacı”, daha “Canlı”, daha “İzlenim Bırakan”, daha “Rahat”, daha “İlgili”, daha “Açık”, daha “Arkadaş Canlısı” ve daha “İletişimci İmajı”na sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bu çalışmada lise öğrencileri kendi iletişim biçimlerini kendileri belirlerken, Pişiren’in yaptığı çalışmada ise çalışanlar yöneticilerinin iletişimci biçimlerini belirlemişlerdir. İki çalışma arasındaki farklılığın bundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu araştırmada akıllı telefon bağımlılıkları cinsiyetlerine göre farklılık göstermemiştir. Erkek akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans” değerlerinin kız öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Kız öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “Olumlu Beklentiler” değerlerinin erkek öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. akır ve Oğuz (2017)’un yaptıkları çalışmada, öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığının “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans”, “ekilme Belirtileri”, “Aşırı Kullanım”, “Sosyal Ağlara Bağımlılık” ve “Fiziksel Belirtiler” alt boyutlarında cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Bu çalışmayı destekleyen bu araştırmanın dışında elde edilen bulguların tersini gösteren çalışmalar da vardır. Aktaş ve Yılmaz (2015) ve şar (2013)’ın yaptığı çalışma erkek kullanıcıların kadın kullanıcılardan “Günlük Yaşamı Bozma ve Tolerans” değerlerinin yüksek olduğunu bulmuştur. Bunun örneklem grubunun farklılaşmasından ve zamanın değişmesiyle kadınların sosyal ve kültürel yaşamın içerisinde daha fazla yer almasından kaynaklandığı düşünölmektedir.

Fen ve Anadolu liselerinde okuyan öğrencilerde kılı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “ekilme Belirtileri” ve “Sanal İlişkiler” değerlerinin Meslek ve İmam Hatip liselerinde okuyan öğrencilere göre daha az görölmektedir. Türkiye’de akademik açıdan daha yüksek başarıya sahip olan ortaokul öğrencileri daha çok Fen ve Anadolu liselerini tercih etmektedirler. Akademik başarısı düşük olan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarının, akıllı telefon bağımlılığının alt boyutu olan “ekilme Belirtileri” ve “Sanal İlişkiler” açısından daha çok bağımlılık göstermeleri beklenen bir değerdir.

Erkek öğrencilerin “İletişimci İmajı” puanlarının kız öğrencilerden anlamlı bir şekilde fazla olduğu söylenebilir. Çuhadar ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları çalışmada kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarından “Arkadaş Canlısı” ve “Sözsüz İletişim Kuran” iletişimci biçimleri özelliklerini daha çok taşıdıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Fen ve Anadolu liselerinde okuyan öğrencilerin “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin” ve “Dramatize Eden” alt boyutlarındaki puanların Meslek ve İmam Hatip liselerinde okuyan öğrencilerden anlamlı bir şekilde fazla olduğu söylenebilir. Okul türüne göre yapılmış bir çalışmaya rastlanılmadığı için bu çalışmanın alanyazına yenilik kazandıracacağı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine bakıldığında 9. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler 11 ve 12. sınıflarda öğrenim görenlerden daha fazla akıllı telefon bağımlısıdır. 9. sınıfta öğrenim gören öğrencilerde “Çekilme Belirtileri”, “Olumlu Beklentiler” ve “Sanal İlişkiler” değerlerinin 12. sınıftaki öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha fazla olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, 11. sınıftaki öğrencilerde “Çekilme Belirtileri”, “Sanal İlişkiler” ve “Sosyal Ağlara Bağımlılık” değerlerinin 9. sınıftaki öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha az görüldüğü saptanmıştır.

Lise öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre 9. Sınıfta öğrenim görenler “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan” ve “İlgili” iletişimci biçimleri özelliklerini, 11. ve 12. Sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha çok kullanmaktadır. Bu durumun sosyal çevrelerini genişletmek amacıyla, diğer sınıflardaki öğrencilerden daha fazla iletişim kurmaya çalışmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon kullanım süresi arttıkça akıllı telefon bağımlılıkları ve akıllı telefon bağımlılığının “Olumlu Beklentiler”, “Aşırı Kullanım” ve “Sosyal Ağlara Bağımlılık” değerlerinde azda olsa artış olduğu görülmüştür. Çakır ve Oğuz (2017)’un yaptıkları çalışmada, akıllı telefon kullanım süresi ile bağımlılık arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin akıllı telefona ayırdıkları zamanın artmasıyla sosyal hayat ve çevrelerine olan ilgilerinin azalmakta olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı arttıkça not ortalamalarının azda olsa azaldığı görülmüştür. Elmas, Kete, Hızlısoy ve Kumral (2015) tarafından yapılan araştırmada akıllı telefon kullanımı, internete bağlanma metoduna ve

internette bulunma sebebine bakılmaksızın internet ortamında bulunma müddetinin okul başarısını üzerinde negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Sâncnez-Martínez ve Otero (2009)'nun, İspanyol lise öğrencileriyle yaptığı araştırmada aşırı akıllı telefon kullanımıyla okul başarısızlığı arasında ilişki görülmüştür. Öğrencilerin not ortalamaları düştükçe akıllı telefon bağımlılıklarının arttığı gözlenen bu çalışmalar ortak özellikler göstermektedir.

Lise öğrencilerinin akıllı telefon kullanım süresi arttıkça “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” iletişimci biçimleri özellikleri azda olsa artmaktadır.

Lise öğrencilerinin not ortalamaları arttıkça “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “İlgili”, “Kesin” ve “Dramatize Eden” iletişimci biçimleri özellikleri azda olsa artış göstermektedir. Sınavlara grup çalışması yaparak hazırlanan öğrencilerin hem notlarında hem de sosyalleşmelerinde gözle görülür bir artış olması, bir gruba dâhil olmayan ve sınavlara yalnız hazırlanan öğrencilerin başarısının düşük olması olası bir değerdir. Ayrıca yüksek not alan öğrencilerin arkadaşları üzerinde olumlu bir etki bıraktığı ve diğer öğrencilerin de başarılı olabilmek için akran öğrenmelerini sağlamaya yönelik olarak başarılı öğrencilerle daha fazla zaman geçirmek istedikleri düşünülmektedir.

Akıllı telefon bağımlılığı arttıkça iletişimci biçimlerinin alt boyutları olan “Arkadaş Canlısı”, “Etki Bırakan”, “Rahat”, “Tartışmacı”, “İlgili”, “Kesin”, “Dramatize Eden”, “Açık”, “Baskın” ve “İletişimci İmajı” değerlerinin çok azda olsa arttığı bulunmuştur. Akıllı telefon bağımlılığı arttıkça iletişimci biçimlerinin alt boyutu olan “Sözsüz İletişim Kuran” değerinin azda olsa azaldığı bulunmuştur. Bu sonucun alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YEDİNCİ BÖLÜM

ÖNERİLER

7.1. Araştırma Sonuçlarına İlişkin Öneriler

- Öğrencilerin akıllı telefon kullanım süreleri biraz azaltılarak akademik başarıları artırılabilir.
- Akıllı telefon bağımlılıklarının azaltmak için öğrencileri bilinçlendirmek amaçlı etkinlikler düzenlenebilir.
- Teknolojinin sürekli gelişimiyle akıllı telefon bağımlılığının artacağı düşünülerek, farkındalık yaratmak için seminerler düzenlenebilir.
- Meslek ve İmam Hatip Liselerinde okuyan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları azaltılarak akademik başarıları artırılabilir.
- Lisede öğrenim görmekte olan 9. sınıf öğrencileri ile 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin birlikte vakit geçirebileceği etkinlikler düzenlenerek akıllı telefon bağımlılıkları düşürülebilir.
- Öğrencilerin sanal ortamda bilinçsizce uzun vakit geçirmesinin önüne geçmek için rehber öğretmenlerle ve öğrencilerle işbirliği içerisinde, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun olan sosyal aktivite, kurs vb. programlar düzenlenebilir.

7.2. Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Akıllı telefon kullanımı, öğrencilerin telefonda kullandıkları uygulamaların tespit edilip başarıya katkısının olup olmadığı belirlenebilir.
- Akıllı telefon bağımlılığı ile ilgili yapılmış çalışma sayısının artması gerekmektedir. Bu alanla yapılacak olan çalışmaların desteklenmesi sağlanabilir.
- Akıllı telefon bağımlılığı ile daha farklı değişkenlerin ilişkisi incelenebilir.
- Kız öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığının erkek öğrencilere göre neden fazla olduğu araştırılarak gerekli çalışmalar yapılabilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

KAYNAKÇA

Ada, S., ve Tatlı, H. S. (2013). *Akıllı Telefon Kullanımını Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma*. Antalya: Akademik Bilişim.

Aktaş, H., ve Yılmaz, N. (2015). Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research* , <http://dergipark.gov.tr/ijsser>.

Alikaşifoğlu, M. (2012). *İnternet Kullanımı ve Çocuk ve Ergen Sağlığı Türk Pediatri Kurumu TBMM Sumusu*. Haziran 15, 2017 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr> adresinden alındı

Arsoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1, 55-67.

Aslan, S., ve Aylaz, R. (2014). Akademisyenlerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Buna Bağlı Oluşabilecek Sağlık Sorunların Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 14-19.

Bae, S. M. (2015). The Relationship Between Perceived Parenting Style, Learning Motivation, Friendship Satisfaction and the Addictive Use of Smart Phones with Elementary School Students of South Korea: Using Multivariate Latent Growth Modeling. *School Psychology International*, 36 (5), 513-531.

Baykut, A. (2014). Sosyal Medya İlgisinin Akıllı Telefon Tüketimine Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine bir Araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, (2012) Bilgi Teknolojileri ve iletişim kurumu Raporu, Ankara.

Bulduklu, Y, ve Özer, N. P. (2016). Gençlerin Akıllı Telefon Kullanım Motivasyonları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(5), 2963-2986.

Chen, L., Yan, Z., Tang, W., Yang, F., Xie, X., ve He, J. (2016). Mobile Phone Addiction Levels and Negative Emotions Chinese Young Adults: The Mediating Role of Inter Personal Problems. *Computers in Human Behavior*, 55, 856-866.

Crowley, D., ve Heyer, P. (2007). İletişim Tarihi, çev. Berkay Ersöz, 2010, Phoenix Yayınevi, Ankara.

Çakır Ö., ve Oğuz, E. (2017). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişki. *Mersin University Journal of the Faculty of Education* , 31(1).

Çuhadar, C., Özgür, H., Akgün, F., ve Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri ve İletişimci Biçimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 295-311.

Deloitte (2017) Deloitte Global Mobil Kullanıcı Araştırması 2017 18 Şubat 2018 de <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/global-mobile-consumer-survey-2017.html> adresinden alındı.

Demirci, K., Orhan, H., Demirdaş, A., Akpınar, A., ve Sert, H. (2014). Validity and Reliability of the Turkish Version of the Smartphone Addiction Scale in a Younger Population. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 24 (3), 226-234.

Demirtaş, M. (2010). Örgütsel iletişimin verimlilik ve etkinliğinde yararlanılan iletişim araçları ve halkla ilişkiler filmleri örneği. *Marmara Üniversitesi İİ BF Dergisi*, 28(1), 411-444.

Doruk, D. (2007). Öğrenme İsteksizliğinin İnternet Kullanımıyla İlişkilendirilmesi (Ergen Boyutunda). *Yüksek Lisans Tezi* . Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dursun, Ö. Ö. (2011). Çevrimiçi öğrenme topluluklarında iletişimci biçimlerinin belirlenmesi [Exploration of communicator styles in online learning communities]. *Unpublished Doctoral Dissertation, Anadolu University Graduate School of Social Sciences, Eskişehir, Turkey.*(The Council of Higher Education, National Dissertation Center, Dissertation ID: 286785).

Dursun, Ö., ve Aydın, Ö. H. (2011). İletişimci Biçimleri Ölçeğinin Türkçeye Çevirisi, Uyarlanması, Geçerlik ve Güvenirliğinin Sağlanması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* , 6(2).

Dursun, Ö. Ö., & Akbulut, Y. (2012). Communicator style as a predictor of cyberbullying in a hybrid learning environment. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 3(3), 118-131.

Ege B. (2013). Cep Telefonu 40 Yaşında!. *Bilim ve Teknik Dergisi* (6), 72-76 <http://www.bilimteknik.tubitak.gov.tr/pdf/haziran-2013> 20 Şubat 2018 tarihin de alınmıştır.

Elmas, O., Kete, S., Hızlısoy, S. S., ve Kumral, H. N. (2015). Teknolojik Cihaz Kullanım Alışkanlıklarının Okul Başarısı Üzerine Etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 49-54.

Eru, O. (2013). *Süpermarket Sektöründeki Mobil Pazarlama Uygulamalarının Tüketici Davranışlarına Etkisi: Aydın Örneği*, Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Gönenç, Ö. E. (2012). İletişimin Tarihsel Süreci. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 28, 87-102.

Günüç, S. (2009). İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki ilişkilerin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İHH. (2015). *Teknoloji Kullanımı Ve Bağımlılığı Açısından Türkiye Gençliğinin Fotoğrafı*. Haziran 16, 2017 tarihinde İnsani Sosyal Araştırmalar Merkezi: <http://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/> adresinden alındı

Karakullukcu, E. (2016, Ekim 25). *Geçtiğimiz Yılın Telefon Satış Rakamları Açıklandı, Lider Yine Değişmedi!* Ekim 28, 2017 tarihinde Webtekno: <http://www.webtekno.com/mobil/gectigimiz-yilin-telefon-satis-rakamlari-aciklandi-lider-yine-degismedi-h14178.html> adresinden alındı

Karaman, M. K., ve Kurtoglu, M. (2009). Öğretmen adaylarının internet bağımlılığı hakkındaki görüşleri. *Akademik Bilişim*, 11-13.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kır, I., ve Sulak, Ş. (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 13(51).

Kurtaran, G. T. (2008). İnternet Bağımlılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kwon, M., Lee, J. Y., Won, W. Y., Park, J., Min, J. A., Hahn, C., et al. (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PloS one*, 8 (2).

Lee, Y. K., Chang, C. T., Lin, Y., ve Cheng, Z. H. (2014). The Dark Side of Smartphone Usage: Psychological Traits, Compulsive Behavior and Technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383.

Lepp, A., Barkley, J., ve Karpinski, A. (2014). The Relationship Between Cell Phone Use, Academic Performance, Anxiety and Satisfaction with Life in College Students. *Computers in Human Behavior*, 31, 343-350.

Meral D. (2017). Orta öğretim öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığının Yalnızlık, Yaşam Doyumu ve Bazı Kişisel Özellikler Bakımından İncelenmesi. Erzincan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı: Yüksek Lisans Tezi.

Norton, R. W. (1983). *Communicator Style: Theory, Applications, and Measures*. California: SAGE Publications.

Norton, R. W. (1978). Foundation of a Communicator Style Construct. *Human Communication Research*, 4 (2), 99-112.

Özaşçılar, M. (2009). Cep Telefonu Kullanımının Sosyolojik Boyutu: Bireysel Güvenlik ve Günlük Hayattaki Yeri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.

Paslı H. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin İletişimci Biçimleri İle Çocukların Sosyal Beceri Ve Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Pişiren L. (2010). Uluslararası bir grup tarafından satın alınan bir üretim şirketinde yaşanan kültür değişimi sürecinde, yöneticilerin iletişimci biçimlerindeki değişimin çalışanların iletişim doyumuna olan etkisinin değerlendirilmesi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İletişim Anabilim Dalı / İletişim Bilimleri Bilim Dalı: Doktora Tezi.

Sánchez-Martínez, M., ve Otero, A. (2009). Factors Associated with Cell Phone Use in Adolescents in The Community Of Madrid (Spain). *CyberPsychology ve Behavior*, 12, 131–137.

Sevindik, T. (2011). Determining the Attitudes of the Preservice Teachers About Distance Education Applications. *Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies*, 3 (4), 527-534.

Sözlük, T. (2005). Ankara: TDK yayınları.

Şar, A. H. (2013). Examination of loneliness and mobile phone addiction problem observed in teenagers from the some variables. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1207-1220.

Şata, M., Çelik, İ., Ertürk, Z., Taş, U. E. (2016). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği'nin (ATBÖ) Türk Lise Öğrencileri İçin Uyarlama Çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7(1), 156-169.

TDK. (2017). Haziran 15, 2017 tarihinde <http://tdk.gov.tr> adresinden alındı

Tekin, Ç. (2012). Cep Telefonu Problemlili Kullanım (PU) Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Tektaş, N. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağları Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma. *Tarih Okulu Dergisi*, 2014(XVII).

TÜİK. (2013) 06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya Erişim Tarihi : Nisan 11 2018 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866> adresinden alınmıştır.

TÜİK. (2016) Sabit telefon, cep telefonu ve internet abone sayısı. Erişim Tarihi : Şubat 08 2018 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do;jsessionid=wBt6hXZTz6qT20JhJzLYGkH78mQG6Qg4tJpvhl14mPlqLPmq5kD!-1742121041?alt_id=1062 adresinden alınmıştır.

TÜİK. (2017) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. Erişim Tarihi : Şubat 08 2018 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028&utm_campaign=DonanimHaber&utm_medium=referral&utm_source=DonanimHaber adresinden alınmıştır.

Türen, U., Erdem, H., ve Kalkın, G. (2017). Mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) yayılımı: türkiye'den üniversite öğrencileri ve kamu çalışanları örnekleme. *International Journal Of Informatics Technologies*, 10(1), 1.

Türk Dil Kurumu. (2017, 07 28). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu: <http://tdk.gov.tr/> adresinden alınmıştır

Uğur, N. G., ve Koç, T. (2015). Mobile Phones as Distracting Tools in the Classroom: College Students Perspective. *Alphanumeric Journal*, 3 (2), 57-64.

Uzday, İ. T., ve Yüksel, N. (2003). Madde Kötüye Kullanımı ve Bağımlılığı. N. Yüksel içinde, *Psikofarmakoloji* (s. 485-520). Ankara: Çizgi Tıp Kitabevi.

Uzday, İ. T. (2009). Madde Bağımlılığı. *Silahlı Kuvvetler Dergisi* (399), 99-115.

Ünal, A. T., ve Arslan, A. (2013). Devlet Ve Vakıf Üniversiteleri Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cep Telefonu Kullanım Sıklıklarını ve Marka Tercihlerinin Karşılaştırılması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12 (1).

Ünal, M. H. (2015). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Tıpta Uzmanlık Tezi*. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Van Deursen, A. J., Bolle, C. L., Hegner, S. M., ve Kommers, P. A. (2015). Modeling Habitual and Addictive Smartphone Behavior: The Role of Smartphone

Usage Types, Emotional Intelligence, Social Stress, Self-Regulation, Age, and Gender. *Computers in Human Behavior*, 45, 411-420.

Vardarlıer, P. (2014). İnsan Kaynakları Yönetiminde Sosyal Medyanın Rolü. *Doktora Tezi*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

We Are Social. (2018). *Digital in 2018*. Şubat 18, 2018 tarihinde <https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018> adresinden alınmıştır.

Young, K. S. (1999). Internet Addiction: Symptoms, Evaluation, and Treatment. L. VandeCreek, ve T. Jackson içinde, *Innovations in Clinical Practice: A Source Book* (s. 19-31). Sarasota: Professional Resource Press.

Yücelten, E. (2016). Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ve Akıllı Telefon Bağımlılığının Bağlanma Stilleri İle İlişkisinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Zılhoğlu, M. (2014). *İletişim Nedir*. İstanbul: Cem Yayınevi.

DOKUZUNCU BÖLÜM**EKLER**

Ek-1: Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği İzin Belgesi

Ek-2: İletişimci Biçimleri Ölçeği İzin Belgesi

Ek-3: Araştırma İzni

Ek-4: Özgeçmiş

Ek-1: Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği İzin Belgesi

TARİH:02/02/2015

AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ

Ali KIZILTOPRAK tarafından gerçekleştirilecek olan "Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki" başlıklı Yüksek lisans tezinde ve yüksek lisans tezinden üretilen çalışmalarda, tarafımdan uyarlaması yapılan Akıllı Telefon Bağımlılığı ölçeğinin kullanılmasına izin veriyorum.

ÖLÇEK SAHİBİNİN;

UNVANI: Uz.Dr.

ADI SOYADI: Kadir Demirci

İMZA

Kadir Demirci

İŞ ADRESİ: ASU Gösas Hastanesi, Psikiyatri
Kliniği Muratpaşa Antalya

TELEFON:

5052531055

E-POSTA:

Kdemirci@yohes.com

Ek-2: İletişimci Biçimleri Ölçeği İzin Belgesi

TARİH: 02/02/2015

İLETİŞİMCİ BİÇİMLERİ ÖLÇEĞİ İZİN BELGESİ

Ali KIZILTOPRAK tarafından gerçekleştirilecek olan *"Lise Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılığı ile İletişimci Biçimleri Arasındaki İlişki"* başlıklı Yüksek lisans tezinde ve yüksek lisans tezinden üretilen çalışmalarda, tarafımdan uyarlaması yapılan *İletişimci Biçimleri Ölçeği* nin kullanılmasına izin veriyorum.

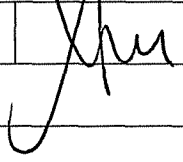
Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
26470 Tepebaşı / Eskişehir

Yrd.Doç.Dr. Özcan Özgür Dursun
oodursun@anadolu.edu.tr

Ek-4: Özgeçmiş

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Ali KIZILTOPRAK	İmza:	
Doğum Yeri:	Keçiören		
Doğum Tarihi:	15.07.1987		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Yer	Yıl
İlköğretim	Dr.Refik Saydam İlköğretim Okulu	Çankırı	1998
Ortaöğretim	Dr.Refik Saydam İlköğretim Okulu	Çankırı	2001
Lise	80.Yıl Cumhuriyet Lisesi	Çankırı	2004
Lisans	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Burdur	2010
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Konya	2018
İş Deneyimi	Çankırı Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı 2012- Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi		
Mail Adresi	ali_kztpk@hotmail.com		
Tel	0542 773 7007		